

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT & DATA
Medlemsblad for DIS-Danmark
ÅRGANG 25 · Nr. 1 · 2011

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.slaegtogdata.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer:

opdateres af medlemmet selv via hjemmesiden.
Log ind og vælg MIN SIDE øverst til højre.
Læs evt. mere her:
www.slaegtogdata.dk/foreningen/adresseaendring-m.m

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Erik Kann, redaktionsmedlem

Redaktionen kan kontaktes via hjemmesiden:
Andet/Slægt og Data Bladet, Kontakt redaktionen.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykoplæg: 7.700 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.
Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.
Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler.
Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. maj 2011
1. august 2011
1. november 2011
1. februar 2012

Udkommer:

Juni 2011
September 2011
December 2011
Marts 2012

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Kontingent: 200 kr.

Bank: Registreringsnummer 9570,
kontonummer 5012058.

Se mere om betalingsmuligheder på hjemmesiden.

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 1 - marts 2011

- 3 Slægtsbogen som e-bog
- 7 Nyt om kildeprojektet
- 8 Brugervenlig hjemmeside
- 11 Århus Købstad 1860
- 12 Begravede i Holbo Herred 1814-1834
- 14 Slægtsforskning - begynd med dig selv
- 16 Generalforsamling 2011
- 20 Ny webmaster
- 20 Kære medlem
- 21 Kirkebøger for begyndere
- 26 En lokalforening i rivende udvikling
- 27 Én ting er at skrive en slægtshistorie – en anden er at få den læst
- 29 Hjemmesiden – skriv et godt indlæg i forum
- 30 Kalender
- 30 Et nyt blad
- 31 DIS-Danmarks bestyrelse
- 32 Er du mester for den næste forside til Slægt & Data?

Links i artiklerne

De links, der står i artiklerne i dette nummer, er også lagt på hjemmesiden:

<http://www.slaegtogdata.dk/andet/links/slaegt-og-data-artikler>

SLÆGT & DATA
Medlemsblad for DIS-Danmark
ÅRGANG 25 • Nr. 1 • 2011

Forsidefoto:

Motiv fra Den fynske Landsby, som deltagerne i DIS-Danmarks generalforsamling 2011 får lejlighed til at besøge. Fotograf: Michael Dupont.

Slægtsbogen som e-bog

Esben Wagn Rasmussen
Øresundsvej 144 F, 2 th.
2300 København S.
Tlf. 26 85 82 40
E-mail ewr@ewr.dk

Kan vi genskabe papirslægtsbogen som e-bog, der kan læses på en computer, iPod, iPhone, Ipad eller e-bogslæser?

Sidste år bragte Slægt & Data flere inspirerende indlæg om formidling, nye medier og "mere kød på slægten". En af artiklerne henviste til Gittes hjemmeside, og de der besøgte <http://gittes.eu> bemærkede sikkert også den enkle overskuelige struktur med fire slægtsgrene bygget op om anerne 4, 5, 6 og 7. Via tabelsystem, links og pdf-filer finder man her oplysninger om de enkelte aner tilbage i tiden.

En af fordelene ved Gittes hjemmeside er, at hendes elektroniske slægtsbog overbevisende professionelt udnytter det digitaliserede medies styrkesider. Herved kan brugerne søge rundt på kryds og tværs, finde ny viden, opleve sammenhæng og drage konklusioner. Tabelsystemet gør det nemt at vende tilbage til helheden, hvis man et kort øjeblik er ved at miste overblikket.

Gittes hjemmesidestruktur fik mig til at overveje, om man kan overføre hjemmesideteknologien med de læservenlige præsentationsfaciliteter samt Gittes systematik til en e-bog, man selv samler, redigerer og f.eks. udgiver til en kendt målgruppe, således at familiemedlemmer og andre interesserede kan læse den elektroniske slægtsbog på en computer, e-bogslæser eller smartphone.

Slægtsbogen kan på den måde bygges op som en kæde af fleksible elektroniske elementer og moduler, der løbende opdateres, redigeres og med passende intervaller publiceres i nye udgaver og nye oplag uden smålige hensyn til omfang og økonomi. Slægtsbogen bliver herved ikke et statisk slutprodukt, men i højere grad en dynamisk håndbog, der hele tiden udvikler sig i nye retninger.

Programmet Adobe Digital Editions

Til dette forsøg har jeg benyttet programmet Adobe Digital Editions, der har de nødvendige faciliteter til at navigere rundt i en e-bog. Det er beregnet til læsning af e-bøger på en computer og kan hentes som freeware på nettet. Jeg lærte programmet at kende, da jeg købte en e-bog. Ved at læse den, opdagede jeg, at e-bogen let kan blive et must, når man arbejder med faglitterære tekster. Her drejer det sig om at få overblik over et sagsforløb eller en bestemt problematik, at indkredse og finde interessante passager, man er på jagt efter. Undervejs kan man stoppe op og analysere de enkelte detaljer. Generelt opfatter jeg følgende ting som positive og nyttige, når man bruger en e-bog:

Man kommer hurtigt fra den ene ende af bogen til den anden og kan navigere rundt i flere bøger på én gang.

Programmets forskellige visningsfaciliteter gør det lettere at se sammenhæng på langs og på tværs i teksterne. Det er muligt at skifte mellem:

1. Hurtig læsning (skimming) - overblik
2. Selektiv læsning – udvælgelse af relevante enheder
3. Koncentreret nærlæsning med analyse af enkelte detaljer.
4. Søgefunktion. Bogmærker med kommentarer kan lægges ind, så man nemt finder tilbage til det sted, hvor der evt. skal rettes eller tilføjes data.
5. Frihed i relation til omfang (sidetal). Frihed i relation til publiceringsomkostninger (der er ingen). Manuskriptet kan løbende opdateres og publiceres i nye udgaver og nye oplag.
6. Kan vises på flere medier. Kan sendes, medbringes eller transporteres uden problemer.
7. Kan med forskellige begrænsninger efterhånden forventes at håndtere bredspektret informationsformidling, tekst, lyd, billede, animation, video og interaktion.
8. Børn og unge er fortrolige med disse medier.

Computeren som e-bogslæser

Det er i første omgang nemt at fremstille en e-bog på en computer, hvis man benytter en pdf-fil. Man indlæser pdf-filen som vist i fig. 1 (se næste side).

Visning af egne filer i e-bogslæseren

Se fig. 2 næste side.

Redigering af slægtsbogen som e-bog

Indholdet i modulerne består af en personrapport og en anetavle vist på samme måde, som det gøres i <http://gittes.eu>. Ud over det arbejder jeg med at lægge tidslinje, fotoalbum, bilagsoversigt og efterslægtstavle fra Legacy ind. Her er det vigtigt, at hovedparten af teksterne kan indsættes i søgbart pdf-format.

Jeg har valgt at formatere overskrifter, der skal vises som indholdsfortegnelse i e-bogslæseren med skriftstørrelsen OVERSKRIFT 1 eller OVERSKRIFT 2. Det er i den sammenhæng en god idé at blive fortrolig med de faciliteter ens tekstbehandlingsprogram har i forbindelse med indeksering af dokumenter. Denne arbejdsgang er vigtig, fordi indholdsfortegnelsen, der vises som en menu, er hovedindgangen til indholdet i e-bogen. Funktionsknappen

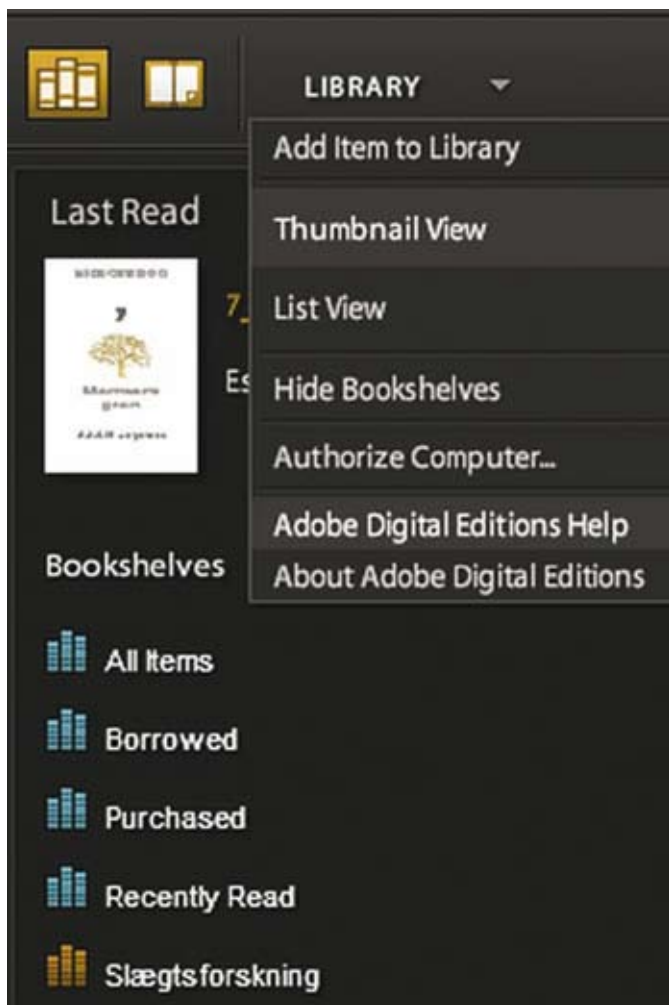

Fig. 1. Til venstre menu-feltet i programmet Adobe Digital Editions. Bemærk knappen foroven under LIBRARY – Add item to Library. Ved at klikke på - Add item to Library - kan man lægge sine egne pdf-filer ind i programmet. Disse pdf-filer anbringes automatisk på boghylden - All items - (øverste blå boghylde under overskriften – Bookshelves -). Herfra kan filerne flyttes til boghylder, man selv opretter og navngiver ved at klikke på - Options - længere nede i menuen (kan ikke ses på billedet).

Bemærk også ikonerne øverst til venstre for LIBRARY. Klikker man på det første ikon med boghylden, vises alle boghylderne i menuen nedenunder. Klikker man på ikonet med den åbne bog, ryddes menu-feltet, således at det valgte dokument kan vises i brugertilpasset størrelse på skærmen.

Fordelen ved boghylderne er, at vi på den måde kan sortere alle de forskellige typer af digitale bilag i relevante kategorier, passende kronologi og ensartet systematik. Hyldestrukturen samt den hurtige visning af dokumenterne er for mig en stor hjælp i hele redigeringsprocessen, hvor man skal forsøge at få overblik over materialet og ikke ønsker at bruge for meget tid på at lede efter de filer, man skal bruge.

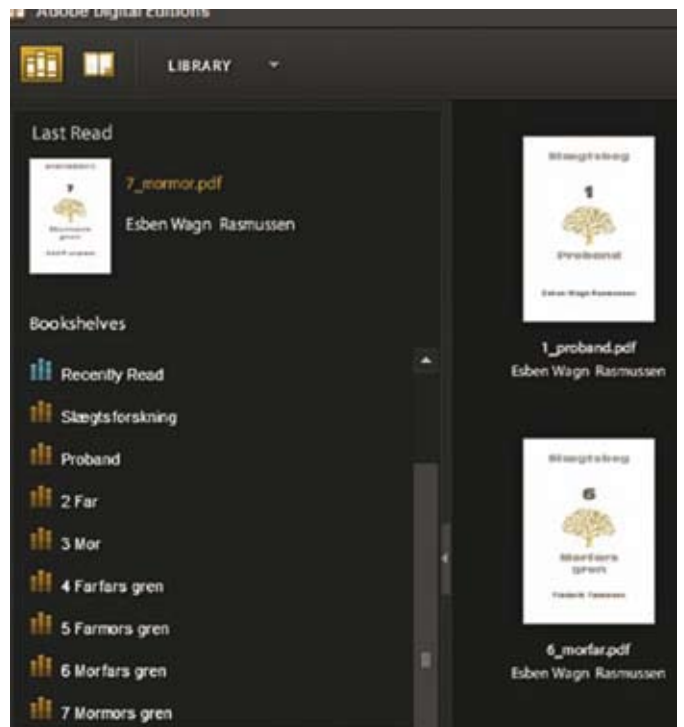

Fig. 2 viser to af de syv moduler, jeg har valgt at arbejde med. Modulerne 4, 5, 6 og 7 er i opbygningen inspireret af Gittes hjemmeside og indeholder Farfars gren, Farmors gren, Morfars gren og Mormors gren.

Hvert modul har en boghylde (ses til venstre i billedet), hvor tilhørende pdf-filer placeres, når de er skrevet og redigeret i et tekstbehandlingsprogram og konverteret til en pdf-fil. Fordelen ved dette system er for mig, at alt hvad jeg har af digitaliseret slægtsforskningsmateriale kan sættes på plads på rette sted på den til formålet oprettede boghylde. Er materialet relevant på flere hylder, indsættes en ny kopi det pågældende sted. Herved kan jeg hurtigt finde de data, jeg skal bruge.

Fig. 3. Her er modul nr. 7 lukket op. Til venstre i menuen ses kapiteloversigt og underafsnit. Ved at klikke på et af menupunkterne kommer man til det ønskede afsnit. Bemærk også, at man øverst til højre har mulighed for at søge personer, stednavne, årstal, begivenheder osv. i teksten.

På denne måde kan e-bogen tilbyde samme faciliteter, som hjemmesiden rummer via brug af interne hyperlink.

Øverst i menuen til venstre ses ikoner for boghyldevisning, læsevisning og sidenavigation samt læsevisningsformat.

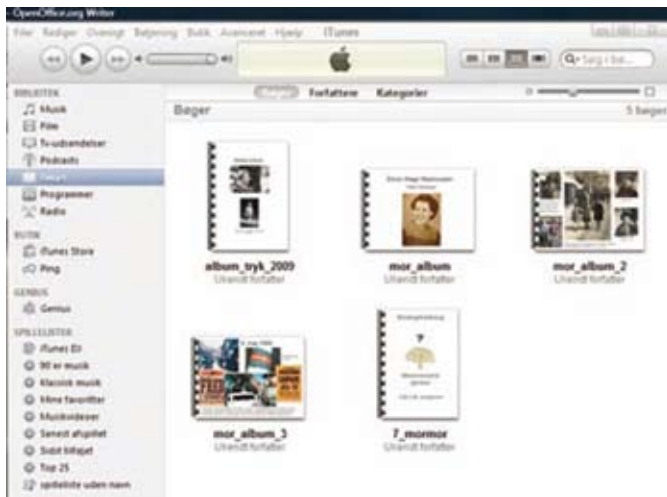

Fig 4. I programmet iTunes menu ses fem af mine tidligere slægtsrapporter inden de overføres til iPod, iPhone eller ePad. Vores børnebørn har i årevis vidst, at en iPod er god til f. eks. spil og musik. Derfor kan de nemt orientere sig i de slægtsbøger, der formidles til dem via dette medie.

Som et forsøg har jeg lagt fem af mine tidligere slægtsbogsrapporter ind på en iPod via programmet iTunes. Det kræver at iPod'en forsynes med en e-bogs application, der hentes som freeware hos Apple.

Filerne er de samme pdf-filer, som blev brugt i Adobe Digital Editions.

Fig 5. Her ses mapperne på boghylden i en iPod.

F4 benyttes til skift mellem visning af teksten i hele skærmens bredde til visning af bogside + menu til venstre. Ved at klikke på et bestemt menupunkt kan man hurtigt finde frem eller tilbage i teksten.

Arkivering af filer

Bruger man programmet Adobe Digital Editions, må man have et system, hvor man kan placere alle Word-filer og pdf-filer sådan, at de parvis hele tiden kan findes. De, der har arbejdet med hjemmesider, ved, at det er vigtigt at tænke menu-strukturen grundigt igennem, inden man går i gang. Større e-bogsprojekter som en slægtsbog forudsætter, at redaktøren fra starten har styr på alle elektroniske bilag og kan sortere dem systematisk efter format, relation og niveau i overensstemmelse med de mål, der er sat for det færdige produkt.

Visning af slægtsbøger på iPod, iPhone eller ePad

Næste skridt kan måske blive hypertext, så man kan klikke, når man møder en ny person i læsningen, og springe videre til vedkommendes historie.

Ved at pege på den mappe, man vil se, åbner den sig og kan læses med den sidevisning, man vælger.

På det nederste billede ses en side fra et album, som det vises på iPodens touch-skærm.

Det indeholder data om min mormors og morfars første hjem i Vinderup mellem Skive og Struer. Stationsbyen Vinderup er markeret på kortet bagved. De to forældre ser begge på min mor, som blev født der i 1906.

Som børnebørnene ved, kan man nemt zoome frem og tilbage, så man kan se, hvad de pågældende personer hedder.

Den yngre generation farer ubekymret gennem et album på 100 sider i løbet af nul komma fem, men kan også finde på at stoppe op - og undre sig over et eller andet.

E-bogslæser

Vælger man e-bogen til publicering af slægtsbøgerne, vil man sikkert overveje at købe en e-bogslæser. Der er flere produkter at vælge mellem, og de fås fra ca. 1000 kr. og opefter (januar 2011). Mens programmet Adobe Digital Editions kun håndterer filer i formaterne PDF og ePUB, kan e-bogslæsere klare noget mere. De bedre e-bogslæsere gengiver f.eks. filerne ePub, PDF, BBeB, TXT, RTF, DOC og DOCX samt billeder i JPEG, PNG, GIF og BMP og lydfiler i MP3, AAC. Men der er flere produkter at vælge mellem, og udviklingen går hurtigt lige nu både med hensyn til pris og ydeevne. Der er andre specifikationer, der også er vigtige, men det må vente til en anden gang.

E-bogens fremtid

Som det kunne ses på bogmessen i efteråret 2010, er der kommet ret mange e-bøger på dansk. I USA sælges der flere e-bøger end almindelige papirbøger.

Jeg har lært meget af at bruge e-bogen på det faglitte-rære område og glæder mig til at se, hvordan andre vil anvende denne teknologi i slægtshistorisk sammenhæng. Efter de indledende forsøg ser jeg ikke længere slægtsbo-gen som et statisk slutprodukt, men langt mere som en dynamisk håndbog, der hele tiden udvikler sig i nye retnin-ger med et indhold, der løbende opdateres, redigeres og publiceres i takt med de erfaringer, der indhøstes i det samlede produktionsforløb.

Et must for alle slægtsforskere

Danmarks førende og ældste slægts- og personalhistoriske tidsskrift er blevet udgivet siden 1880 og bringer altid spændende artikler for danske slægtsforskere.

Bliv medlem af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie for 250 kr. om året og få tidsskriftet tilsendt. Det udkommer ca. maj og december.

Læs mere på www.genealogi.dk eller indmeld dig direkte på indmeld@gmail.com

PERSONALHISTORISK
TIDSSKRIFT 2009:2

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Nyt om kildeprojektet

Den første kildegruppe og samarbejde med Statens Arkiver

Michael Dupont

Stenager 216, st. th.
2600 Glostrup
dupont@dis-danmark.dk
43 44 16 52

Den første kildegruppe

Som omtalt i Slægt og Data 2010, nr. 4, så er kildeprojektets første fase at udvælge en relevant kildegruppe, der er både landsdækkende og ofte benyttet af slægtsforskere. Kildeudvalget har nu, på et møde den 16. januar 2011, besluttet, at projektets første kildetype bliver skifteprotokoller fra godserne.

Samarbejde med Statens Arkiver

Kildeudvalget har også påbegyndt et spændende samarbejde med Statens Arkiver. Den 8. februar 2011 mødtes repræsentanter for Kildeudvalget med Statens Arkiver, hvor man drøftede projektets første kildegruppe. Statens Arkiver tilbød at gå ind i projektet og sørge for en digitalisering af skifteprotokollerne fra godserne.

Dette samarbejde vil betyde, at kildeprojektet relativt hurtigt kan få digitaliseret et stort materiale. Projektet vil selvfølgelig stadig være meget åbent over for private afbudsafleveringer af kildemateriale.

Lidt om kildegruppen

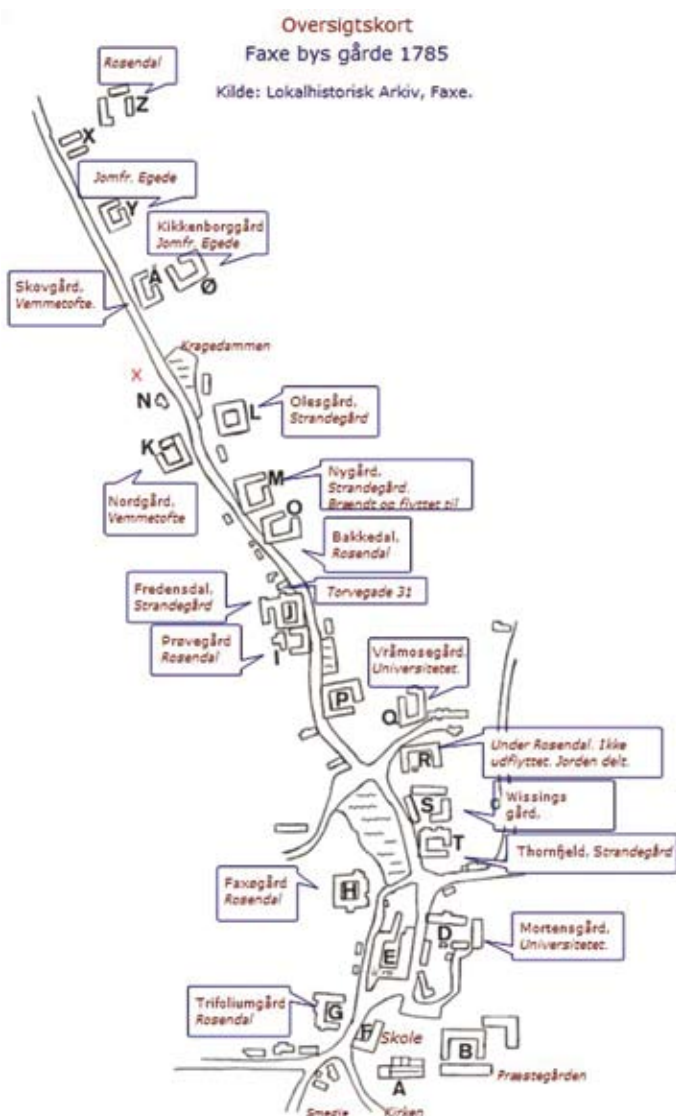
I skifteprotokollerne findes oplysninger om skifteforretninger, bl.a. om arveforhold, hvad den afdøde efterlod sig, hvor velhavende han var, o.m.a. Skifteprotokollerne er altså en guldgrube for slægtsforskere, og især i de egne, hvor kirkebøgerne før 1814 er gået tabt, er de direkte uundværlige, når man vil udrede familieforhold.

Var man fæstebonde under et gods, var det indtil 1817 godsejeren, der skulle fungere som skiftejurisdiktion ved et dødsfald. I denne periode var størstedelen af Danmarks befolkning fæstebønder, og derfor har godsernes skifteprotokoller en stor relevans for de fleste slægtsforskere.

I perioden før 1817 kan det desuden være meget vanskeligt og tidskrævende at finde frem til et skifte efter en fæstebonde. Flere godsejere kunne let eje jord i samme landsby, hvilket betyder, at man måske skal undersøge skifteprotokoller fra en del godser, før man rammer plet. Et andet problem er, at meget materiale er gået tabt, og at det ikke altid er muligt at se, hvor hullerne er, eller om man simpelthen leder det forkerte sted.

Digitalisering og indeksering

Kildeudvalget har altså valgt skifteprotokollerne fra godserne, fordi en digitalisering af denne kildegruppe med efterfølgende mulighed for online indeksering vil være en enorm gevinst for de danske slægtsforskere. Det vil for alvor åbne mulighederne for benyttelsen af dette vigtige materiale.

I Faxe i Østsjælland var byens gårde i 1785 ejet af 5 forskellige godser, nemlig Jomfruens Egede, Rosendal, Strandegård, Vemmetofte og Københavns Universitet. Disse godser har hver for sig haft ansvaret for behandlingen af skifter for deres fæstegårdes beboere. (Efter Niels E. Jensen og Faxe Kommunes Lokalhistoriske Arkiv).

Brugervenlig hjemmeside

Af Gitte Christensen
Rebæk Søpark 3, 622
2650 Hvidovre
tlf. 36 44 97 47
gsc@ofir.dk

Mange slægtsforskere nyder at vise frugterne af deres anstrengelser. Det kan ske i trykte eksemplarer med de nyeste forskningsresultater, som trykkes i hånden på søgesløse familiemedlemmer, hvoraf nogle er mere interesserede end andre. Præsentationen kan også ske via hjemmesider. Jeg tør ikke komme med et bud på, hvor mange hjemmesider om slægtsforskning der findes alene i Danmark, men jeg ved, at der er mange, for jeg har selv besøgt en del i tidens løb.

Indledning

Tilbage i sidste årtusinde udarbejdede jeg sammen med to studiekammerater min første hjemmeside. Den handlede om slægtsforskning, for det var, hvad vi kunne blive enige om, da vi skulle vælge et emne, som var interessant for os alle tre.

Siden 1997, hvor min første hjemmeside blev lavet, er der sket meget på internettet. Der er ikke alene kommet billeder men også video og lyd på internettet. Alligevel er en del af de ting, som var aktuelle dengang, stadig relevante, når man laver en hjemmeside i dag.

Ten Usability Heuristics

By Jakob Nielsen

These are ten general principles for user interface design. They are called "heuristics" because they are more in the nature of rules of thumb than specific usability guidelines.

- Visibility of system status**
The system should always keep users informed about what is going on, through appropriate feedback within reasonable time.
- Match between system and the real world**
The system should speak the users' language, with words, phrases and concepts familiar to the user, rather than system-oriented terms. Follow real-world conventions, making information appear in a natural and logical order.
- User control and freedom**
Users often choose system functions by mistake and will need a clearly marked "emergency exit" to leave the unwanted state without having to go through an extended dialogue. Support undo and redo.
- Consistency and standards**
Users should not have to wonder whether different words, situations, or actions mean the same thing. Follow platform conventions.
- Error prevention**
Even better than good error messages is a careful design which prevents a problem from occurring in the first place. Either eliminate error-prone conditions or check for them and present users with a confirmation option before they commit to the action.
- Recognition rather than recall**
Minimize the user's memory load by making objects, actions, and options visible. The user should not have to remember information from one part of the dialogue to another. Instructions for use of the system should be visible or easily retrievable whenever appropriate.
- Flexibility and efficiency of use**
Accelerators -- unseen by the novice user -- may often speed up the interaction for the expert user such that the system can cater

Eksempel på en "gæmmedags" hjemmeside, hvor der kun er tekst. Sådan kunne den have set ud i 1997.

Forberedelse = resultatet

Uanset om du drømmer om at lave din egen hjemmeside, eller du vil revidere din nuværende hjemmeside, skal du vide, at jo bedre forberedt du er, jo bedre bliver din hjemmeside.

Forberedt betyder i denne forbindelse, at du skal begynde med at finde ud af, hvad din hjemmeside skal indeholde.

Allerede her skal du overveje, hvor kompleks din hjemmeside skal være. Skal der være mange undersider, skal siderne være lange eller korte, hvad skal siderne indeholde?

I tilfældet slægtsforskning er der fire muligheder:

1. Maskinel udtræk fra slægtsforskningsprogram
2. Du bestemmer selv, hvordan slægtens data, fotos osv. præsenteres
3. En blanding af de to nævnte
4. Slægtsforskning og noget andet.

Struktur

En struktur bør være logisk og overskuelig. De mennesker som kommer ind på din hjemmeside, skal ikke være i tvivl om, hvor de finder de oplysninger, som de leder efter.

I praksis kan du gøre det, at du skriver titlen på dine undersider (en hjemmeside består af en forside og en række undersider) ned på post-its eller papirlapper.

Eksempel på Post-its i forbindelse med udarbejdelse af emnestruktur.

Herefter lægger du sedlerne på dit spisebord, så du kan gruppere siderne på en logisk måde. Fordelen ved denne metode er, at du nemmere kan skabe dig et overblik over din hjemmesides struktur, når titlerne ligger fysisk foran dig.

Når du sidder med denne opgave, opdager du måske, hvis der er sider, som bør have et mere sigende navn, fordi du selv kommer i tvivl om, hvad den pågældende side skal indeholde.

Undersøgelser i brugervenlighed viser, at en emnestruktur bør have højst 10 emner/punkter på hvert niveau og højst tre niveauer, hvis brugerne skal bevare overblikket. Det kan være vanskeligt ved omfattende emnestrukturer som Folketingets hjemmeside eller borger.dk.

Borger.dk er et eksempel på en meget omfattende hjemmeside, som tilstræber at benytte 10/3 reglen. Højest 10 emner og 3 niveauer.

Vil du undersøge om den struktur, som du er nået frem til, er optimal, kan du evt. få din ægtefælle til at se på siden og komme med forslag til ændringer. Eller byt hjemmeside med én fra din slægtsforskningsforening. De fleste kan forbedre deres hjemmeside, man bliver nemt blind over for de forbedringsmuligheder, der er på ens egen hjemmeside.

Du behøver ikke følge de forslag, du får, men måske er der nogle helt indlysende ting, som du har glemt. Links der ikke virker, eller du har skrevet forkert mailadresse, så ingen kan kontakte dig osv.

Der er en tendens til, at vi ser længere tid på fotos med ansigter/mennesker. Så måske er det et foto af din ane og ikke slægtsgården, som skal have den mest fremtrædende plads. Med mindre, naturligvis, du skriver om slægtsgården.

Placering af elementer

Vi læser fra venstre mod højre, men orienterer os fra højre mod venstre. Derfor er det ikke tilfældigt, at professionelle hjemmesider vælger at lægge henvisninger til seneste nyt eller reklamer i højre side og selve indholdet i venstre side. Det er f.eks. tilfældet hos alle de aviser, jeg kan komme i tanke om. På avisernes hjemmeside er det desuden en udpræget tendens, at deres artikler indeholder faktabokse, som også er placeret til højre.

Her illustreres måden, vi orienterer os på en hjemmeside.

Som det fremgår af illustrationen, lader man blikket glide ned i højre side. Herefter glider blikket diagonalt op i venstre side. Her kan man typisk se, hvem der ejer hjemmesiden. Nu er blikket i øverste venstre hjørne, og man kan begynde læse hjemmesidens tekst, hvis man synes, at siden virker interessant og troværdig.

Læsevenlighed

Har du mulighed for at se din hjemmeside på forskellige størrelser skærme, vil du kunne se, at der kan være forskel på, hvordan den fremtræder på din stationære computers 21 tommer skærm og din bærbare computers 15 tommer. Desuden findes der de små netbooks og telefoner med adgang til internettet.

Forskellige browsere kan også vise din hjemmeside på forskellig måde, så det kan være en idé at se sin hjemmeside i flere browsere. En browser er det software, som gør at du kan se internettet. Du bruger sandsynligvis Explorer, Moxilla Firefox, Opera eller Google Chrome.

Ud over denne tekniske måde at se læsevenlighed er det vigtigt at være sig bevidst, at det er vanskeligere at læse store mængder tekst på en skærm end på papir. Har du meget tekst, er det en god idé at lave overskrifter undervejs, så det er nemt at orientere sig i teksten.

Jeg bruger denne hjemmeside meget, men det kan være vanskeligt at læse de lange linjer, hvor der ikke er noget afsnit/linjeskift til at øge læsevenligheden.

Husk endelig at lave links mellem de forskellige sider, så dine brugere nemt kommer derhen, hvor der er noget, som de vil finde interessant.

Søgemaskineoptimering

Søgemaskineoptimering handler om at få din hjemmeside placeret højt i søgeresultatet på internettets søgemaskiner.

Vi skal ikke konkurrere med private firmaers hjemmesider, men det er klogt at stille sig selv spørgsmålet: Kan andre finde din hjemmeside, hvis de ikke kender adressen men søger via en søgemaskine som Google eller Jubii?

Når jeg søger efter Jens Jensen, får jeg mange hits. Søger jeg derimod på Jens Jensen Bindselev, fordi han boede i Bindselev sogn, så får jeg markant færre hits. Derfor

søger jeg selv ofte på sognets navn ud over anens navn. Det betyder, at du bør overveje, hvad folk søger på: navne, steder, årstal, datoer osv. Hvis det, de søger på, ikke er nævnt på din hjemmeside, finder de den ikke.

Navnet på dine fotos og dine links har også betydning for din hjemmesides ranking i forhold til andre. I stedet for at fotoet hedder pic2837, kan du navngive det med de personer, som er derpå. Du bør sætte dine links fra et sigende sted i teksten. Folk søger nok ikke på "læs her", men på f.eks. din anes eller gårdens navn.

Overskrifter har højere værdi end normal tekst. Det kræver dog, at du benytter en overskriftstypografi og ikke nøjes med at gøre teksten større. Overskriftstypografien genererer en kode, så søgemaskinerne kan se, at det er en overskrift. Lad være med at bruge overskriftstypografi til al teksten, for søgemaskinerne kender godt det trick. Desuden kan det være anstrengende at læse stor skrift, med mindre man er svagsynet.

Med mindre man er særligt interesseret i et emne, er det begrænset, hvor lange sider i søgeresultatet man bladrer igennem. Derfor er det en fordel, hvis din hjemmeside placeres så højt som muligt.

Når der er 5.500 poster i søgeresultatet er det rart, hvis ens egen hjemmeside ligger pænt placeret. Det er kun de færreste, som får set på alle posterne.

Tilgængelighed

Er din hjemmeside tilgængelig for svagtseende og ordblinde?

It- og Telestyrelsen har udarbejdet en hjemmeside, som hedder Adgang for alle (<http://www.adgangforalle.dk/>). Her kan du hente software til at få teksten læst op. Det kan være interessant at høre, hvordan en maskine læser din hjemmeside op. Måske er der noget, du skal have ændret, så det passer til oplæst tekst.

Opdatering

Gennemgå din hjemmeside med kritiske øjne én gang om året. Skriv det ind i din kalender. Det kan være den sidste

Hvis du vil sikre dig, at flest muligt får glæde af din hjemmeside, kan du få hjælp via Adgang for alle.

tirsdag i april eller første søndag efter Mikkelssdag, for der blev så mange aner konfirmerede. Find et tidspunkt som passer dig.

Der er så mange ting, som optager os, som vi lige kan lægge på vores hjemmeside, og nogle gange trænger der til at blive ryddet op, også på min hjemmeside.

Måske var de friske farver du valgte, da du lavede din hjemmeside, ikke længere helt så friske, men bare lidt mærkelige? Din smag ændrer sig.

Elementer, du kan kontrollere:

1. Er alle data opdaterede?
2. Er der irrelevante oplysninger, som bør slettes?
3. Læs korrektur.
4. Virker alle links?
5. Vises billeder korrekt?
6. Har alle siderne samme layout?
7. Er teksten nem at læse?
  - a. Typografi
  - b. Størrelse
  - c. Farvevalg (f.eks. hvid skrift på gul baggrund eller baggrund og tekst, hvor farverne ligner hinanden meget, kan være vanskelige at læse)
8. Er der meget ledig plads for neden på siderne (slet de tomme linjeskift).
9. Er det muligt at kontakte dig, uanset hvilken side man er på?
10. Hvis du tilfældigt kom ind på din egen hjemmeside, hvad ville du så synes om den?

Hvorfor have en hjemmeside?

En hjemmeside er en nem måde at dele dine oplysninger med andre, for du behøver ikke printe ud eller sende cd-rommer eller filer pr. mail. Og familien kan gå ind på siden fra tid til anden og se, om der er kommet nye oplysninger.

Du kan vælge at betragte din hjemmeside som en annonce til andre, som arbejder med samme slægt, som du selv gør. Uanset om en slægtsforsker bor i nabolaget eller

i den anden ende af landet, er det muligt for dem at finde dig, når de søger efter navne eller lokaliteter, som er nævnt på din hjemmeside.

På en hjemmeside er det muligt at præsentere dine oplysninger på en mere levende måde end i en trykt bog.

Det kan være fotos, som skifter efter et antal sekunder. Det kan være korte film, hvor du fortæller om dine fund. Du kan også samle fotos og lave korte film med dem.

Det kan være at præsentere det som en brochure. Det er de færreste, som kan lave det lige så professionelt, som de har gjort hos Egeskov Slot, men deres online magasin er værd at besøge for inspirationens skyld.

Et fornemt eksempel på, hvordan internet-mediet benyttes optimalt med integreret lyd, video, tekst og billeder.

Selv har jeg planer om at lave en julekalender, så min familie i tiden op til jul kan se noget nyt hver dag.

Århus Købstad 1860

Webstedet 'folketimidten.dk' (www.folketimidten.dk) er på det seneste blevet udvidet med folketællingen Århus Købstad 1860. Den består i lighed med de tidligere folketællinger af årgang 1860 af en afskriftdel og en parallel søgedel. Afskriftdelen er naturligvis den direkte afskrift af den originale kilde. Kildedelens J. P. Hansen er i søgedelen blevet til Jens Peter Hansen og Fru Funder til Karen Risom. I søgedelen er initialerne blevet opløst og gengivet med navngivningen ved dåben. Personerne har altså ved hjælp af andre kilder fået tildelt et navnestof, der kan søges i. Dette er især afgørende for personer med almindeligt forekommende navne. Her vil en fornuftig kombination af søgemulighederne hurtigt føre frem til den søgte person. Folketællingen Århus Købstad 1860 indeholder ca. 11.000 poster.

Hvad gør jeg selv?

Jeg kan bedst lide en klar struktur. Hellere have en lille men velfungerende hjemmeside frem for en stor hjemmeside, hvor det er vanskeligt at finde ud af, hvor de forskellige oplysninger ligger.

Opdatering er vigtig. Ganske vist arbejder vi med gamle oplysninger, men hvis du på din hjemmeside skriver, at der er copyright 2008-2009, så skal du enten fjerne det eller opdatere. Jeg har selv forsøgt at lave min hjemmeside så vedligeholdelsesfri som mulig. Så jeg kan "glemme" den, uden at den virker forældet.

Hvordan valgte jeg den for mig vigtige struktur? Umiddelbart så jeg to muligheder, enten skulle man kunne klikke på et landkort og vælge mellem Vendsyssel og Himmerland, hvor mine to hold bedsteforældre stammer fra eller blot kalde dem farfars gren osv. Jeg valgte det sidste, fordi jeg syntes, at jeg havde bedst overblik på den måde, desuden vil slægtsforskere, som forsker i samme familier som jeg, kun have behov for f.eks. min morfars aner og ikke min mormors. Desuden vil jeg gerne have korte sider. Mine sider skal helst ikke fylde mere end et skærmbillede.

Forhåbentlig vil min hjemmeside også fremover have en logisk emnestruktur, opdateret indhold samt relevant information.

Kilder

Vil du vide mere om emnet, kan jeg anbefale Ole Gregerens og Ian Wisler-Poulsens lærebog: Usability. Testmetoder til mere brugervenlige websites på internettet. Grafisk Litteratur. 2009. 144 sider. Se evt. under gruppe 19.639 på folkebiblioteket for anden litteratur om emnet.

Vielsesdatabasen har også fået tilføjet flere poster. Dels er alle sognene i Hads herred (~ Odder Kommune) nu indtastet og tilføjet, og dels pågår der fortsat arbejde med at få de nuværende indtastede sogne suppleret, så de *alle* kommer til at omfatte perioden 1750 til 1891 i de tilfælde, hvor kirkebøgerne har været bevaret. De sidst tilkomne vielsesdata har bragt basen op på ca. 55.000 poster.

Der er ydet en indsats af mange slægtsforskere ved at fremsende rettelser eller tilføjelser, der har gjort basen stedse mere træfsikker til glæde for endnu flere. Jeg vil hermed opfordre brugere af baserne i 'folketimidten.dk' til at fremsende forslag til rettelser, hvis man finder unøjagtigheder, der kan rettes til det bedre. Send blot mail med forslag til rettelser til leif.dehnits@gmail.com, så vil jeg klare resten.

Leif Dehnits

Begravede i Holbo Herred 1814-1834

- en hjælp til arbejdet med lokal- og slægtshistorie

Simon Steinfeldt Laursen
Helsinge-Gilleleje Lokalarliv
Skolegade 43 C
3200 Helsinge
Simon@holbo.dk
Http://www.holbo.dk

Lokalhistorie er i sidste ende altid noget med personer, og slægtshistorie er i sagens natur altid om personer. Helsinge-Gilleleje Lokalarliv har derfor prioriteret systematiseret viden om lokale personer højt, det gælder både i forbindelse med medarbejdernes dokumentation af arkivalier og betjening af arkivets gæster.

Kirkebogsoplysninger

Den mest autoritative information om personer er kirkebøgerne, som er den officielle kilde til navne og datoer for den enkeltes begyndelse og slutning på livet. Når kirkebogsoplysninger systematiseres, er det ofte fødsler, der fokuseres på, men begravelser er nok så vigtige. Dem, der gør sig bemærket i lokalsamfundet, er ikke nødvendigvis født lokalt, men de bliver næsten altid begravet lokalt.

Kirkebogsreformen

I 1812 indførtes ved kongeligt reskript en kirkebogsre-

form, der bl.a. medførte to adskilte kirkebøger: En hovedministerialbog, som præsten skrev i, og en kontraministerialbog, som blev ført af en skolelærer eller degn. De to bøger skulle opbevares hver for sig, hvis det ene sæt gik tabt. I Holbo Herred - der omfattede den nuværende Gribskov Kommune samt Nødebo sogn - er næsten alle kirkebøger før denne reform gået tabt gennem en række præstegårdsbrænde. Vær i denne forbindelse også opmærksom på, at Nejede (nu Alsønderup sogn) indtil 1809 hørte til Annisse sogn under Holbo Herred.

Lang tidsperiode mellem folketællingerne 1801-1834

Folketællinger har været afholdt med nogenlunde faste mellemrum siden 1787. Mellem folketællingerne i 1801 og 1834 er imidlertid et stort spring, hvor mange havde mulighed for at flytte rundt uden at kunne spores. Hvor disse personer endte deres dage, kan derfor være svært at finde.

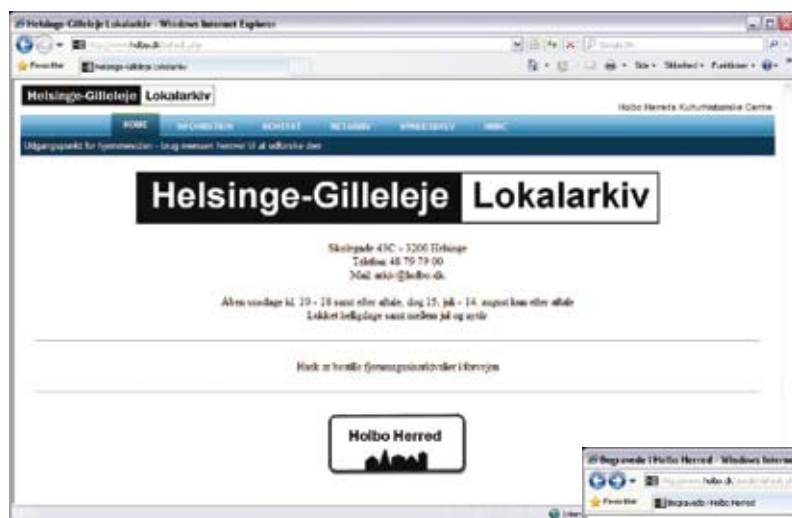

Fig 1: Helsinge-Gilleleje Lokalarlivs hjemmeside

Fig 2: Søgeformularen til databasen med begravelser fra Holbo Herred

Databasen indeholder

Annisse	1816-1869	833 personer
Blistrup	1814-1869	1035 personer
Esbønderup	1814-1830	254 personer
Gilleleje	1815-1834	190 personer
Græsted	1813-1834	476 personer
Helsinge	1815-1869	1569 personer
Mårum	1815-1869	869 personer
Ramløse	1816-1841	474 personer
Søborg	1815-1834	362 personer
Tibirke	1815-1834	151 personer
Valby	1816-1834	245 personer
Vejby	1815-1834	428 personer

Navn	Kirkebog	Køn	Ålder	Død
Arge Nielsen	Blistrup	M	55	1819
Anders Nielsen	Valby	M	66	1827
Anders Nielsen	Valby	M	0	1819
Anders Nielsen	Zandker	M	49	1840
Anders Nielsen	Blistrup	M	23	1828
Anders Nielsen	Søborg	M	45	1834
Anders Nielsen	Søborg	M	9	1822
Anders Nielsen	Helsinge	M	1	1834
Anders Nielsen	Vejby	M	0	1823
Anders Nielsen	Tibirke	M	65	1828

Fig 3: Oversigtsresultat af søgningen

Arge Nielsen		
Død: 1819-07-03 00:00:00	Begraves: 1819-07-07 00:00:00	Ålder: 55 år
Stamt: Thomassen i Ladhøj, fæstings		
Kirkebog: Blistrup	Nr i kirkebogen: 1	

Fig 4: Den enkelte begravelse skrevet af efter kirkebogen

Søgbar database

På baggrund af dette har Helsinge-Gilleleje Lokalarkiv udarbejdet en søgbar database over personer, der er begravet i Holbo Herred (undtaget Nødebo sogn) i tidsrummet 1814 til 1834 - for enkelte kirkebøger lidt længere.

Hvad er i databasen?

Det er blevet til 6.886 begravede personer. Hver registrering af disse indeholder navn, døds- og begravelsesdag, stand, alder og bemærkninger. Det er muligt at søge disse via sogn, fornavn, efternavn, køn og/eller et tidsrum.

Hvordan gør man?

Indgangen til disse informationer er en søgeside, hvor man taster sine søgekriterier. Når man herefter trykker på søg, kommer en oversigt over de begravelser, som passer på søgekriterierne. Trykker man på den enkelte begravelses navn, får man hele teksten fra den pågældende begravelse i kirkebogen.

Hvis man eksempelvis søger døde fra en bestemt ulykke eller epidemi, taster man pågældende sogn i feltet kir-

kebog og det ønskede tidsrum i felterne år tidligst og år senest. Herefter gennemgår man alle begravelserne i søgeresultatet. Søger man derimod en navngiven forsvunden person i eksempelvis sin slægt, taster man det, man kender af vedkommendes navn, ind og vælger alle kirkebøger. Har man kun dele af et navn samt et sogn og et tidsrum, kan søgningen udføres i forhold til den viden, man har. Jo bredere man søger, skal man bare huske, at jo flere søgeresultater giver det.

Hvor finder du databasen?

Databasen om begravede i Holbo Herred 1814-1834 kan findes på Helsinge-Gilleleje Lokalarkivs hjemmeside: <http://www.holbo.dk/doede/default.php>

NB: Husk at alt, hvad der er transskriberet, kan indeholde fejl og derfor skal tjekkes i de originale arkivalier.

Slægtsforskning - begynd med dig selv

André Engelhardt
Spurvebakken 6, Kregme
3300 Frederiksværk
Tlf. 4777 7092
Andre.Engelhardt@mail.dk

Efter i en ganske vist kort årrække at have støvet kirkebøger og folketællinger igennem for at finde oplysninger jeg kunne bruge til at sætte "kød på slægten", fik jeg af en halvkusine tilsendt et manuskript, som hendes far havde skrevet i begyndelsen af 1900-tallet, da han var forpagtersøn på en gård på Sjælland. Det er morsom læsning. Nedenfor nogle uddrag med fastholdt oprindelig ortografi og tegnsætning.

"Jeg er født og opvokset paa Harrested v. Næstved, hvor min far var Forpagter, jeg legede med Husmændenes børn, i visse tilfælde var vi selvfølgelig forkælede, vi havde en Islænder til køre og ridebrug, vi var 4 børn jeg nr. 3, da skolealderen oprandt fik vi privat lærerinde, da kommuneskolen skam ikke var fin nok til os, der var meget klasse forskel dengang..."

"...noget af det første jeg husker, ca. 3 aar gammel, var at jeg gik med en røgter Valdemar Olsen, hjem til hans kone Valborg saa tit som muligt og fik formiddagskaffe, Valborg havde været stuepige, og senere Husholdnings-elev paa gaarden, de blev senere Fodermesterfolk, og var på Harrested i 18 aar, jeg har altid stået i forbindelse med disse rare mennesker med brev til Jul og Fødselsdage..."

"Vi havde nogle faste Husmænd, og nogen der flyttede hvert ½ aar, ellers Børster, lige fra landevejen, det var en broget flok, nogle med Bøvler og Kludesko, osv.; men de var næsten alle mine gode venner, nogle blev ikke en dag

over, og der var eksempler på andre, som groede fast, flere af dem var meget begavede og slagfærdige, jeg husker en, han var bogtrykker, blev paa gaarden i 2-3 aar som staldkarl, engang han var anholdt og kom for retten spurgte Dommeren ham: "hvor er de født" og Niels svarede, jeg er født i en Høstak, og køerne har ædt mit fødehjem..."

"...der var arresthus i Førsløv, der fik vi tit karle fra, saa ringede Herredsfogden til Far og spurgte om han kunne tage en eller to Karle nogle dage..."

"...dengang var det jo ikke ualmindeligt med Øretæver, og der faldt mange på Harrested, jeg husker engang at Far blev stukket i Skulderpartiet 3 gange med en dolk; men han var så ophidset, at han intet mærkede før han kom ind, dolken var blevet siddende ved sidste stik; somme tider blev hele banden jaget ud; men i løbet af et par dage var der fuld styrke igen..."

"jeg var næppe over 10 aar da jeg i ferierne tjente 25 Øre om Dagen"

"...vi var mange til kosten hver dag, først var der jo "Herrens bord" foruden familiens Forvalter, Underforvalter og maaske et par elever, disse fik ikke løn – til at varte op var det 3 stuepiger, de havde rang 1-2-3 i køkkenet Husjomfru – Kokkepige – hus.elev og køkkenpige, og så var der jo Folkestuen, kosten var til hverdag fra samme gryde..."

"Mors stopninger var hele kunstbroderier, hun var Præstedatter fra Humble paa Langeland, ud af et kuld på 10, Fars aflagte tøj blev syet om til os, deres samliv var ikke særlig harmonisk, de sad i hver sin stol om aftenen, Far spillede tit kort med Forvalter, Underforvalter og en elev, Mor havde som regel selskab af Husjomfruen"

"...om sommeren havde vi gerne 10 Polske Piger til roerne...der var mange kønne polakpiger, og da der jo ikke var P-piller dengang hændte det jo, at nogen blev gravide, giftede sig med en dansk Karl og blev Husmandsfolk...nu vi er ved Polakkerne, så havde vi en Polsk Pige der fik et barn, Mor hjalp til og spurgte saa hvem der var Faderen, og Pigen svarede "Øh Frau, jeg ikke vé, jeg sove og han komme til mig, og så jeg ikke ved mer..."

"...jeg skulle jo følge med i høsten med, at køre ind; Børsterne lærte mig hvordan man klarede den sag, med et saakaldt Herregaardslæs, de var hule i midten, og det blev jeg meget fin til, engang Forvalteren havde medlidenhed med mig, og ville stikke et Læs af for mig, gik han lige til bunds i læsset, og han sagde "naa saadan! Du skal nok klare dig..."

Foto af
forfatteren til
erindringerne.

”...Jeg hadede at gaa i skole og pjækkede den saa snart jeg saa mit snit til det, og lidt rap i kæften var jeg vist ogsaa, saa jeg blev vist bort, som det hed, det der slog sømmet paa Hovedet, var at vi havde en missionsk klasse-lærer, og han holdt et foredrag for os en dag, om hvor skadeligt det var for de store piger, at gaa med korset, han ville i alt fald aldrig giftes med en der brugte saadan noget, saa efter paaskeferien, mødte han op med glat ring, og da kunne jeg ikke dy mig; men spurgte om han havde undersøgt om hun gik med korset, og saa var det ind til bestyrelsen, og saa blev jeg fyret, jeg synes det var lidt uretfærdigt, eftersom han selv havde givet bolden op...”

”...og jeg var næppe over 10 aar da jeg i ferierne tjente 25 Øre om Dagen, for at, for eks. Harve eller køre hestene og det var 10 timers arbejdsdag i roetiden hakkede jeg roer på akkord...”

”Om Herregaardsfolkenes slagfærdighed og lune husker jeg et par historier..... Jens kunne godt bestille noget, saa en varm høstdag lykkedes det Forv., at laane Jens til at staa paa lad, Forv. Stod og iagttog den svedende lille mand og raabte skadefro op til ham ” jeg synes de sveder Jens”, ja ded gør jeg – men det er sundt at svede – naa er ded ded, saa maa ded være meget usundt at være Forvalter, den ku’ han ikke gi igen på; men Jens var dagens mand i Laden, og Forvalteren skulle pludselig en tur i marken.”

”I 1920 havde vi Landarbejderstrejke, og et eksempel paa Fars myndighed, vi havde ikke strejke paa Harrested, der var nogen gifte folk der ikke kom om morgenen, de var holdt tilbage af folk fra andre gaarde men Karle og Elever var oppe at malke saa mælken kom rettidig af sted, vi leverede til Trifolium, Dalmose, men da mælkekusken ikke turde køre, meldte staldkarlen sig, og Far red foran vognen, som var i 3 etager, på torvet i Fuglebjerg, som de skulle passere red Far saa i trav, med mælkevognen i hælene lige midt igennem klyngen, og de traadte pænt til side og hilste, ja! Det var dengang”

Den tanke slog ned i mig, at alle vi, der prøver at finde ud af, hvordan vore forfædre levede, burde skrive et par sider om os selv, om dagligdagen og de dagligdags ting og hændelser. Det er aldrig for sent. Ovennævnte uddrag er skrevet, da Ejnar – det hed min halvkusines far – var 76 år. Jeg tror, vore efterkommere vil være os taknemmelige, hvis de da en dag skulle dykke ned i deres forfædres historie. Ellers har jeg hørt, at Nationalmuseet, etnografisk samling, samler på den slags gamle beskrivelser. Det behøver ikke være en erindringsbog eller en

Foto af forfatteren til erindringerne, her ved en for redaktionen ukendt maskine.

grammatisk korrekt tekst. Langt fra. Skriv som du bedst kan. Stave- og andre fejl er aldeles uden betydning, som ovenstående viser. Det er lykkedes ham at formidle os et ganske lille glimt af, hvordan livet på en gård i begyndelsen af forrige århundrede var, at få træk fra dagliglivet frem, endda krydret med sjove historier.

◆ Livshistorier · Slægtsbøger

Ligger din historie stadig i skuffen?
Spørger dine børn og børnebørn til dit liv?
Mangler du hjælp til at komme i gang med at fortælle?

Rekvirer folder!

Vi skriver din historie færdig og gør den klar til reolen.

Karen-Marie Reimann, journalist
3011 8607 · www.livshistorier.nu

Jørgen Strunge, grafiker
8742 9742 · www.strunge-grafik.dk

Generalforsamling 2011

Dato: Lørdag den 9. april, kl. 13.00

Sted: Odense Kommunes Uddannelsescenter

Lokale 100, 1. sal, Schacksgade 39, 5000 Odense C

Dagsorden i henhold til vedtægter

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsen aflægger beretning for det forløbne år.
3. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse.
4. Behandling af indkomne forslag.
- 5.a Fremlæggelse af budget for det kommende år.
- 5.b Fastlæggelse af kontingentet for det kommende år.
- 6.a Ved vakance:
  - a. valg af bestyrelsesmedlem/-er for 1 år.
  - b. valg af bestyrelsesmedlem/-er for 2 år.
- 6.b Ordinære valg.
  - a. valg af 3 medlemmer for 3 år.
  - b. valg af suppleanter for 1 år.
- 7.a Valg af 2 interne revisorer for 1 år.
- 7.b Valg af 1 revisorsuppleant for 1 år.
8. Eventuelt.

Foreningen er vært ved et mindre traktement fra kl. 12.00 i Uddannelsescentret.

Før generalforsamlingen arrangeres rundvisning i Den Fynske Landsby.

Mødested: Den Fynske Landsby, Sejerskovvej 20, 5260 Odense S, hvor der sker registrering og fordeling på hold mellem kl. 10.30 og 11.

Der er gode gratis parkeringsforhold både ved Den Fynske Landsby og ved Odense Kommunes Uddannelsescenter.

Der går bus direkte fra Odense Banegård til Den Fynske Landsby.

Kørevejledning til Den fynske Landsby kan ses på <http://museum.odense.dk/museer/den-fynske-landsby/planlaeg-dit-besoeg/find-vej.aspx>.

Kørevejledning til Odense Kommunens Uddannelsescenter kan ses på <http://map.krak.dk/m/lwMJU>.

Der kræves ingen tilmelding til generalforsamlingen, men det vil lette ankomstregistreringen, hvis I tilmelder jer.

Vil I deltage i besøget i Den Fynske Landsby og i det lette traktement, er tilmelding påkrævet.

Dette skal ske senest den 3. april. Det sker lettest og mest hensigtsmæssigt på foreningens hjemmeside, menupunkt Foreningen-Generalforsamling

www.slaegtogdata.dk/foreningen/generalforsamling/generalforsamling-2011.

Du kan også tilmelde dig på tlf. 66 13 31 34, eller pr. mail til christiansen@dis-danmark, men det nemmeste er at gøre det via hjemmesiden. Her vil der være mulighed for at træffe de nødvendige valg.

Ledsagere er velkomne til rundvisningen, traktementet og generalforsamlingen, dog uden tale- og stemmeret.

Et spændende og produktivt år - bestyrelsens beretning for 2010

Foreningsåret 2010 i DIS-Danmark har været særdeles spændende og produktivt.

#Din Historie i Rundetaarn

Året startede med de indledende møder i Rundetaarn-projektet. Et samarbejde mellem DIS-Danmark, Samfundet for Dansk genealogi og Personalhistorie, Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger og Rundetaarn.

#Din Historie blev en unik udstilling med genstande fra 1700-tallet, der stadig er i familiernes eje og med en tilknyttet historie. En foredragsrække og en fælles slægtsforskerstand for de 3 foreninger, i ét og samme lokale i det gamle tårn. Hele 5 uger varede udstillingen, som blev muliggjort af en flot donation fra Velux Fonden.

Ca. 60 personer var involveret i projektet, og det gode samarbejde mellem de 3 foreninger bør fremhæves.

DIS-Danmark deltog i efteråret i den succesfulde udstilling #Din Historie i Rundetaarn

Hvem Forsker Hvad og Politiets registerblade

Foreningerne bag *Hvem Forsker Hvad*, Samfundet for Dansk genealogi og Personalhistorie, Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger og DIS-Danmark har i det forløbne år haft stor succes med projektet, der går på at få Københavns Politis Registerblade lagt på nettet i scanet gengivelse samt at få lavet en indeksering af disse, således at de er søgbare. Opgaven ville ikke være mulig uden penge fra *Hvem Forsker Hvads* formue og en stor lønnet arbejdsindsats fra Københavns Stadsarkiv. Og uden det store korps af frivillige, der har indekseret bla-

dene, ville det heller ikke have været den store succes, som det vitterligt er. Projektet er et års tid gammelt, men der er allerede indekseret knap 1 million blade, og der manglede ved årsskiftet omkring 250.000 blade. Når indekseringen er færdig, startes projektets anden fase, der er en indtastning af det resterende indhold på bladene.

Selve publikationen *Hvem Forsker Hvad* havde fået ny redaktør, men salget af bogen har gennem de sidste mange år været vigende. På nuværende tidspunkt giver publikationen atter underskud. Foreningerne har derfor besluttet at stoppe med udgivelsen og bruge den resterende formue på over 100.000 kr. til projekter, der kommer Danmarks slægtsforskere til gode. Fra DIS-Danmark skal der lyde en stor tak til redaktøren for hans indsats for at puste liv i bogen, desværre uden den nødvendige fremgang.

CPR-nummer-projekt 1+2

I foråret blev en lang række kirkebøger fjernet fra Arkivalieronline, på grund af fund af senere påførte CPR-numre. I bestyrelsen reagerede vi hurtigt og henvendte os til rigsarkivaren med tilbud om hjælp til at gennemse kirkebøgerne. Efterfølgende hjalp 150 medlemmer med at gennemse kirkebøgerne for CPR-numre, og i løbet af efteråret blev de igen tilgængelige på Arkivalieronline.

Inden årets udgang startede CPR-nummer-projekt 2 op. Det omhandler de kirkebøger, der var filmet, men endnu ikke lagt på Arkivalieronline. Disse kirkebøger forventes at være færdigbehandlet og tilgængelige på Arkivalieronline i løbet af foråret.

En stor tak til alle jer ihærdige hjælpere for jeres indsats og Statens Arkiver for et godt samarbejde.

Arkivalieronline brugerråd

DIS-Danmark har som deltagere i brugerrådet for Arkivalieronline fortsat arbejdet på at få lov til at indsætte waypoints på kirkebogssiderne, således at brugeren direkte kan se, hvor konfirmerede piger starter, i stedet for som nu, hvor der skal gættes 5-20 gange, før den rigtige side findes. Denne opgave nyder ikke stor fremdrift hos Statens Arkiver, hvilket er lidt ærgerligt, da mange af protokollerne allerede via AO Værktøjer, der er udarbejdet af et af vore dygtige medlemmer, har disse waypoints.

Formand Susanne Fuglsang og webmaster Mette Fløjborg.

KIP

I anledning af færdiggørelsen af FT 1850 og udsendelsen af DDD11 var der reception i Dansk Data Arkiv den 6. oktober, hvor bl.a. rigsarkivaren og 3 repræsentanter fra Hjemmesideudvalget deltog.

For FT 1880 er alt udleveret og under indtastning.

For FT 1885 er alt indtastet og afleveret.

For kirkebøger er der i 2010 afleveret mere end 23.000 poster.

Medlem nr. 6.000

2010 blev året, hvor foreningen rundede medlem nr. 6.000. I den anledning besøgte formanden vores nye medlem med en buket blomster, og medlemmet kvitterede med kaffe og en god slægtsforskersnak.

Kassererskifte

I september valgte vores mangeårige kasserer at forlade sin bestyrelsespost i utide med øjeblikkelig virkning, begrundet i uoverensstemmelser i forbindelse med overgangen til et nyt regnskabsystem. Bestyrelsen afholdt ekstraordinært bestyrelsesmøde få dage efter og valgte en ny kasserer.

I forbindelse med kassererskiftet har vi ændret praksis omkring adgangsforhold til foreningens økonomi, således at både formand og kasserer nu har fuld adgang til alle bankkonti og regnskabsprogrammet.

Med det nye regnskabsprogram har den øvrige bestyrelse fået "kiggeadgang", så alle kan følge med i, hvad der sker. Særlig praktisk for de enkelte udvalg.

DIS-Træf

Antal bidragydere i DIS-Træf er nu på 400, som tilsammen har indsendt omkring 650 gedcom-filer. Der er stadig et lille stykke vej op til, at antallet af bidragydere er på 10 % af medlemstallet.

Antal poster er på ca. 2,9 millioner, men der er plads til flere millioner poster endnu.

Det største antal poster er fra perioden 1850-1899 ef-

terfulgt af 1800-1849. Den geografiske fordeling viser, at 8 % af posterne kommer fra Københavns Amt, efterfulgt af Skanderborg Amt. Af slægtsprogrammerne er Brothers Keeper, Family Tree Maker og Legacy stadig de mest anvendte.

Vedtægtsudvalg

Grundet andre arbejdsopgaver har der ikke været afholdt møde i udvalget, og vi er ikke kommet videre med arbejdet.

Redaktionen

I modsætning til andre dele af foreningens kanaler til formidling har vores medlemsblad Slægt & Data sejlet i rolige velkendte vande uden de store bølgeskulp. Bladet, der nu deler navn med hjemmesiden, er også i år udkommet i de sædvanlige fire ombæring. Redaktionen varetages fortsat af redaktør Kathrine Tobiasen med fin hjælp fra Erik Kann.

Tilkendegivelser fra medlemmerne tyder på stor tilfredshed med indholdet – og med at få bladet i en regulær papirversion.

DIS-Forum

DIS-Forum er foreningens største trækplaster med et imponerende dagligt besøgstal på over 3000. Forum holdt flyttedag sammen med den øvrige hjemmeside og blev ved denne lejlighed iført nye klæder i form af nyt software. Som forventet skabte det en del uro, når medlemmer og brugere ikke kunne genfinde de gammelkendte funktioner i den nye fremtoning og oplevede andre nye muligheder som mistænkelige. Efter en del tilpasninger er klædedragten ved at være på plads, og Forum kører i sædvanlige omdrejninger med hjælp til tydning af gotiske kløer og opsporing af forsvundne aner og livlig debat om alt, hvad der måtte optage slægtsforskersindene.

Hjemmesideudvalg

Efter flere års forarbejde kunne vi i september gå i luften med den nye hjemmeside. En moderne tidssvarende hjemmeside med mange nye funktioner:

Morten Hovedskov Nielsen og Knud Haaning Andersen .

- arrangementskalenderen, hvor alle foreninger kan annoncere deres foredrag
- lokalforeningernes egne hjemmesider
- online indmeldelse - både i lokalforeningerne og DIS-Danmark
- en lukket del, kun for medlemmer

- for blot at nævne nogle ganske få nye ting.

Derudover er der mange ting fra den gamle hjemmeside, der er blevet flyttet til den nye. Et stort arbejde, vores webmaster Mette Fløjborg har udført.

Hjemmesiden www.slaegtogdata.dk vil fortsat blive udbygget. Der ligger en ønskeseddel på hjemmesiden, hvor man til enhver tid kan følge med i det videre arbejde.

Nordisk samarbejde

Ruben Højmark repræsenterede foreningen ved Föreningen DIS-Sveriges 30 års jubilæum i marts måned og DIS-Norges 20 års jubilæum i april. I forbindelse med DIS-Norges jubilæum, blev der afholdt Nordgen-møde (Nordisk Genealogisk Samarbejdskomité) i Oslo-området.

Fra mødet kan nævnes, at Nordgens hjemmeside udvikles for hvert land med:

1. Vejledningssider
2. Relevante kilder
3. Sognefortegnelser
4. Stednavneregistre
5. Andre hjælpemidler
6. Samt ti tips til slægtsforskning i det pågældende land

Internationalt samarbejde

Der er ikke sket meget på dette område. Et planlagt møde i Tyskland blev aflyst i sidste øjeblik af arrangørerne, da der var gået kludder i booking af lokaler...

Kildeindtastningsudvalg

I bestyrelsen arbejder vi på at få gjort endnu flere kilder tilgængelige online.

I september afholdt udvalget en vellykket konference i Odense med indbudte gæster, deriblandt også en ledende medarbejder fra Statens Arkiver.

Et efterfølgende møde med rigsarkivaren i november bekræftede, at grundlaget for et fremtidigt samarbejde med Statens Arkiver er til stede.

Det vil vi se meget mere til i 2011.

Lokalforeningsudvalg

I september var Lokalforeningsudvalget for andet år i træk vært ved fællesmødet for lokalforeninger. En god, ny tradition hvor repræsentanter fra lokalforeningerne og medlemmer, der påtænker at opstarte en lokalforening, får en dag sammen til at diskutere stort og småt.

Denne gang deltog Hjemmesideudvalget også, da vi

Henning Karlby og Arne Christiansen.

havde valgt netop denne dag til at sende vores nye hjemmeside www.slaegtogdata.dk i luften.

I november så 2 nye lokalforeninger dagens lys. Velkommen i flokken til DIS-Aalborg og DIS-Slagelse-Sorø.

Vi har nu 7 lokalforeninger, 4 på Sjælland, 2 på Fyn og 1 i Jylland. De 5 af dem har valgt at lægge deres hjemmeside på DIS-Danmarks hjemmeside. En mulighed, vi kan tilbyde vores lokalforeninger med den nye hjemmeside.

Strategiudvalg

I bestyrelsen gør vi os mange tanker om arbejdet i foreningen. Vi tror, vi går den rigtige vej... men synes medlemmerne også det?

Det kan vi jo egentlig ikke vide uden at spørge medlemmerne, så derfor har vi besluttet at rejse rundt i landet og møde medlemmerne ansigt til ansigt.

Det første medlemsmøde fandt sted i Vordingborg i november, hvor vi fik mange nye input til det videre arbejde. Tak for det J

Nye tiltag

Af nye tiltag bør nævnes, at fremover skal alle bestyrelsesopgaver med kort varsel kunne overtages af en kollega, sagt på en anden måde: Alle skal have en navngiven suppleant.

Fra 2011 skal alle udvalg udarbejde skriftlige kvartalsrapporter.

På bestyrelsens vegne
Susanne B. Fuglsang
Formand

Ny webmaster

Den meget opmærksomme hjemmesidebruger vil have bemærket, at foreningen søger ny webmaster. Vores nuværende meget dygtige og flittige webmaster, Mette Fløjborg, har været en uvurderlig hjælp i forbindelse med etableringen af den nye hjemmeside, men for snart tre måneder siden meddelte hun bestyrelsen, at hun ønskede at koncentrere sig om andre opgaver fremover, hvorfor foreningen på hjemmesiden annoncerede efter en afløser. Der er kommet tilbud fra flere kvalificerede medlemmer, men der kan kun være en kaptajn på skibet. Der kan derimod fint være flere roergængere, og det er vores håb at tilknytte flere af disse til afgrænsede opgaver på hjemmesiden.

Bestyrelsen har efter moden overvejelse bedt Arne Feldborg om at overtage opgaven som foreningens webmaster.

Arne er allerede kendt af mange af medlemmerne for sin personlige hjemmeside <http://www.hammerum-herred.dk/>, samt for sin skribentvirksomhed i foreningens forum.

Hjemmesiden er langt fra færdig, og det vil den nok aldrig blive, og vi har i bestyrelsen stor tillid til, at den nye webmaster kan styre os fri af de værste skær.

Afslutningsvis skal der bringes en tak til Mette Fløjborg for en kæmpe indsats.

*På bestyrelsens vegne
Arne Christiansen*

Kære medlem

Har du aldrig besøgt vores nye hjemmeside www.slaegtogdata.dk?

Første gang du besøger siden, skal du bruge dit medlemsnummer som Brugernavn og dit postnummer som Kodeord. Medlemsnummeret finder du bag på bladet.

På hjemmesiden er der masser af spændende artikler og et forum, hvor du kan stille spørgsmål om slægtsforskning.

Har du besøgt siden, men glemt din kode? Så er der hjælp at hente i øverste højre hjørne af siden.

*Venlig hilsen webmaster
webmaster@dis-danmark.dk*

Ny opdateret v8.0.200
For WinXP, Vista og Win7

Skift til spændende Embla som udvikles løbende i Norden.

Medlemskab = Brugerstøtte og Backup via nettet!

Direkte import fra Winfam6!

Embla Familie og Slægt
Et dansksproget slægtsprogram og mindealbum

Sælges kun fra www.embla.dk
Hent og prøv gratis demoversion, som kun er begrænset ved 50 pers.

Kirkebøger for begyndere

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Redaktionen får af og til ønsker om mere stof for begyndere. I betragtning af hvor mange nye medlemmer foreningen får, vil vi hjertens gerne efterkomme ønsket. Her følger første tilbud, en introduktion til vores allervigtigste kilde, kirkebøgerne. Det skal straks bemærkes, at artiklen omhandler kongerigske forhold; Sønderjylland skiller sig ud og følger egne regler, som ikke er medtaget her.

Kirkebøgerne danner rygraden i al slægtsforskning. Her henter vi alle de basale oplysninger: Tidspunkter og steder for de store begivenheder i anernes liv, fødsel, vielse og død. Disse ting udgør skelettet i historierne, og når det er på plads, kan vi gå i gang med det sjove, nemlig at forsyne benene med kød.

Christian IV

Kirkebøgerne har fra gammel tid været ført af sognepræsterne. Som de måske eneste bogligt uddannede og skrivekyndige personer i små sogne fungerede de også som øvrighedens forlængede arm. Ofte var de eneste embedsmænd på stedet.

Den 16. maj 1646 pålagde Christian IV landets præster at føre bog over befolkningen. I et brev, som blev udsendt til biskopperne, der så igen måtte formidle videre til præsterne i stiftet, hed det:

"Eftersom overalt med soven udi kirkerne stor desordre begaas, da ville vi naadigst at I udi hvert sogn udi eders stift nogle skal tilforordne, som kan gaa rundt om i kirkerne med lange kæppe og slå dennem paa hovedet som sover, og saaledes holder folket aarvaagen til at høre desto flittigere prædiken. Desligeste ville vi naadigst, at præsterne udi eders stift alvorligen tilholder at I holder rigtig kirkebog ved dag og datum paa hvor mange udi deres sogne fødes, hvo dertil fader står, og hvor mange aarligen tilsammen vies og dør. Ville vi og naadigst, at I siden skal have god indseende med, at saadant af dennem efterkommes. Saafremt nogen præst her udinden forsømmelig findes, skal han dermed have forbrudt hans kald. Dermed sker vor vilje."

Ældre kirkebøger

Det ses, at præsterne var pålagt visse pligter. De måtte sørge for, at folk var vågne nok til at opfange de kristelige formaninger, og de blev ansvarlige for at holde styr på befolkningstallet. Den tids folkeregister så at sige. Udførte de ikke hvervet efter majestætens forskrifter, kunne det koste jobbet.

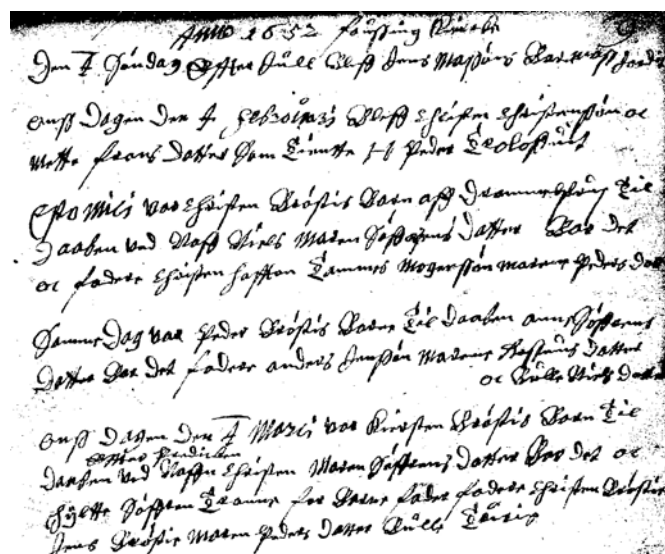
Nu var det ikke sådan, at alle præster fra denne dato tog fat på at føre kirkebog, en del var allerede godt i gang. Helt tilbage fra 1500-tallet er bevaret enkelte kirkebøger, en af de ældste er den såkaldte "Perlestikkerbog", der indeholder optegnelser over døpte, viede og døde i Nakskov 1617-1626, men fra 1646 blev det altså obligatorisk.

Gejstlige kragetæer

Ud over det kongelige påbud om at notere fødte (med faddere), viede og døde, var der ikke mange retningslinjer for, hvordan bøgerne skulle føres. De findes i vidt forskellige former, små, tykke eller tynde bind og større do. Alle skrevet med fjerpen og selvfølgelig med sognepræstens personlige håndskrift, der kunne være mere eller mindre læselig. Husk på, at bogen næppe var beregnet på at skulle læses af en stor skare – ingen tanke på stakkels slægtsforskere i en fjern fremtid! Men blækket var af forbavsende kvalitet, i mange tilfælde står skriften endda mere klar end i visse kirkebøger fra 1900-tallet!

Rodet opstilling

Der var ingen faste regler for opstilling af kirkebogen. Mange er ført rent kronologisk, præsten er begyndt fra en vis dato og har løbende indført begivenhederne, mellem hinanden, som de fandt sted. Andre steder har han forsøgt sig med en gruppering efter begivenhed, fødte fra side x, viede fra side y osv. Og så er der en tredje afart, hvor al systematik mere eller mindre er opgivet, og hvor man næ-

Den ældste kirkebog for Auning og Fausing sogne, dækkende perioden 1631-1701, er rimeligt pæn og læsbar.

sten får på fornemmelsen, at kirkehyrden har gjort sit bedste for at drille senere læsere. Et eksempel på en sådan finurlig kirkebog er Jerne-Skads 1640-1747, hvor behjertede sjæle heldigvis har udarbejdet et detaljeret register, der viser på hvilken side man kan finde eksempelvis trolovelser fra 1699.

I det hele taget er det et godt råd, når man skal i gang med en ældre kirkebog, at starte med at kigge på de første sider. Her vil ofte være en oversigt over indholdet, så man straks kan danne sig et nyttigt overblik.

Glemsomhed

En anden ting, man skal være opmærksom på ved de gamle bøger, er, at begivenhederne næppe altid er indført på selve dagen. Man vil komme ud for fødsler og dødsfald, som man bare ikke kan finde, og det behøver ikke at være ensbetydende med, at familien ikke boede i sognet på det givne tidspunkt. Det kan sagtens være, at præsten har ventet så længe med at indføre begivenheden, at den bog, den er havnet i, er glemmebogen. Og der kan være sider, der simpelthen er revet ud eller på anden vis gået tabt.

Til gengæld for alt det ureglementerede og (måske) rodede kan man få en herlig personlig bog. Det er ikke u sædvanligt, at præsten kunne finde på at give sine sognebørn et par beskrivende ord med på vejen. Det kan være den "dydige og gudfrygtige Danneqvind", der jordes eller det kan være et par, der har haft et udenomsægteskabeligt forhold med følger, der får læst og påskrevet for deres synd. Helt særlige begivenheder i sognet kan være beskrevet, ligesom man kan støde på lister over priser på de mest gængse handelsvarer.

Uægte børn

Begrebet uægte børn fylder godt op i tidlige tiders kirkebøger. Ordet skurrer grimt i nutidige ører, men husker man, at det simpelthen står for "uægteskabelig", lyder det straks en anelse pænere. Nogle præster har foretrukket at dele

bogen op i afsnit for ægte børn og uægte do. Der kan sågar ses eksempler på, at "veritable horebørn" har fået deres helt særskilte afdeling. Horebørn er børn født af forældre, hvor den ene part var gift – med en tredje. "Almindeligt" uægte børn, der også kan betegnes som slegfredbørn, var et resultat af uægteskabeligt samkvem, hvilket ikke var en synd af helt samme kaliber som hor.

At få et uægte barn var en stor skam og en ulovlighed, som straffedes hårdt. Begge parter måtte skrifte offentligt (publice absolveret) i kirken, og disse skriftemål er som regel indført i kirkebogen. Ved siden af var der den verdslige straf: En kraftig bøde til begge synderne. Her var der så megen retfærdighed, at mandens bøde var det dobbelte af kvindens.

Usynlige kvinder

Det almindelige i 16-1700-årene var, at man nøjedes med at nævne faderen, når barnet blev døbt. Det var jo ham, der var familieoverhovedet! Ved uægte børn forholdt det sig selvfølgelig anderledes; her var man kun sikker på moderen, og ved siden af blev så nævnt den mand, hun havde udlagt som barnefader.

I 1782 indskærpedes det fra højere sted, at præsterne skulle indføre både mors og fars navn, når et barn var til dåb. Nogle steder havde man svært ved at rette ind efter påbudet, præsten i Ansager, Ribe amt mente, at han kunne slippe af sted med at notere moderen allersidst efter faderne. Det førte til påtale – indført i kirkebogen den 5. maj samme år: "Uagtet det ved Synoden er indskierpet at Moderens Navn lige saavel som Faderens skal ved Børnenes Daab anmeldes, sees dog sligt til Dato ikkun at være efterkommet saaledes, at Moderen nævnes til sidst, da dog Forældrenes Navne samlet bør nævnes".

Introduktioner og konfirmationer

En anden begivenhed, der ofte nævnes, er introduktionerne, barselskvindernes første besøg i kirken efter fødslen, som regel efter seks uger. Barselskonen blev fulgt til kirken af nogle nabokoner, og det lille optog måtte pænt vente uden for kirkedøren, til præsten kom og højtideligt førte hende ind. Ceremonien blev afskaffet 1797, men især på landet holdt man længe fast i den gamle skik. Helt op til slutningen af 1800-tallet kan man finde introduktionen nævnt. Den var forbundet med, at barselskonen og hendes følge ofrede et beløb til præsten, og dette har sikkert været medvirkende til, at det ikke hastede så stærkt med at afskaffe skikken...

Konfirmation er også en kirkelig begivenhed, som noteres i kirkebogen. Dog først efter 1736, hvor bekræftelsen af dåben indføres af Christian VI. Konfirmationen var en alvorlig sag; var man ikke konfirmeret, kunne man ikke gifte sig, så det gjaldt om at bestå. Konfirmanderne blev eksamineret og fik karakter for både kundskab og opførsel; disse kan man finde nævnt i 1800-tallets kirkebøger.

Ved konfirmationen anføres forældrenes navne og den unges bopæl og alder, og man vil bemærke, at konfirmati-

Udsnit fra kirkebogen for Torstrup sogn, Ribe amt, 1751. Her fortælles, at Niels Olufsens datter Maren Nielsdatter af Leervad har født 1 horeunge og udlagt en gift mand Peder Hansøn som barnefader.

onsalderen kunne svinge meget, men generelt var nogle år over den, der er gængs i dag.

Latin og gotisk

Der er mange udfordringer at overvinde, når man søger i de gamle kirkebøger. Ud over den rodede opstilling og den besværlige skrift er der præstens sprog og ordvalg. Som den lærde person, han var, kunne han godt strø om sig med latinske citater og bibelhenviisninger. Datoer er ikke dem, vi kender fra vores almindelige kalender, normalt bruges de latinske betegnelser for kirkesøndagene til datering af de forskellige begivenheder. Man finder hurtigt ud af, at Dominica (evt. forkortet dom. eller dca.) betyder søndag og Pascha påske, med hvad med f.eks. Dom. Misericordia eller Fest. Joh. Bapt.? Løsningsforslaget kunne være at anskaffe sig Heini Madsen: Ordbog for slægtsforskere (2. udgave, Skuvanæs, 2001), der har forklaring på alle de gængse kirkedage. Eller at slå op i en af de netbaserede ordbøger, som Søren Larsens Den Gamle Ordbog (stass.dk/ordbog/) eller Nørskov Saack's Ordbog (www.saack.dk/index_ordbog.htm). Slår disse ikke til, findes den mest omfattende liste over betegnelser for dage i den trykte udgave af R. W. Bauer: Kalender for Aarene 601 til 2200 (Dansk Historisk Fællesforening, 1993).

At tumle med at vride meningen ud af håndskriften kan ligne en temmelig håbløs opgave, når man er ny på feltet. Men faktisk kan det lade sig gøre at lære at læse gotisk skrift. Mest effektivt ved at tilmelde sig et regulært kursus. Ligger det uden for mulighedernes grænse, er der hjælp at hente på Statens Arkivers hjemmeside:

www.sa.dk/content/dk/brug_arkivet/introduktion_til_gotisk_skrift_for_arkivbrugere. Her er både et online-kursus i skriftlæsning og gengivelser af gotiske alfabeter fra forskellige tidsperioder.

Er skriften helt håbløs, er der sikkert håb alligevel.

Læg en forespørgsel ud i DIS-Forums Hjælp til tydning www.slaegtodata.dk/forum. Her får du hjælp af sande eksperter!

Skabeloner

Ved et kongeligt reskript fra december 1812 ændredes bestemmelserne for kirkebogsføring mærkbart, nu skulle der være orden i tingene. Der indførtes kirkebøger med faste skemaer, som dåb, konfirmation osv. skulle noteres i. Desuden bestemtes det, at kirkebøgerne skulle føres i to eksemplarer: Hovedministerialbogen og kontraministerialbogen – den første førtes af præsten, den anden af degnen, og de skulle opbevares hver for sig. For at undgå at begge bøger gik til ved en evt. brand, en skæbne som er blevet mange af de gamle kirkebøger til del. Fra ca. 1814 kan man altså være sikker på, at i hvert fald en af kirkebøgerne er bevaret, og at de er rimeligt nemme at orientere sig i. Først kommer døbte, opdelt efter køn, således at mandkønsvæsnerne står først. Herefter følger konfirmationer, viselser og begravelser.

1810 var koppervaccination blevet lovbehaftet i Danmark,

og herefter finder man vaccinationsdatoen nævnt i kirkebøgerne. Det kan måske se ud som en ligegyldig oplysning, men noter den alligevel, når du støder på den. Er der tvivl om identificering af en person, kan vaccinationen bruges som dokumentation for, at det er rette person, du har fat i. Vaccinationen var påkrævet, for at man kunne blive konfirmeret eller gift. Hvis man da ikke kunne påvise, at man havde haft de "naturlige kopper", altså at man havde overvundet en koppesygdom.

Til- og afgang

Nyt var ligeledes til- og afgangslisterne, der udbyggede præstens folkeregister-opgaver. Folk, der flyttede til eller fra sognet, måtte melde sig hos pastoren, som indførte dem i kirkebogen med oplysning om flyttedato, samt hvordan de agtede sig (eller hvorfra de kom), og hvad deres håndtering var. Pligten til at melde sig gjaldt dog mest tjenestefolk, tyende, sjældent vil man støde på gårdmænd og håndværksmestre. De første var dog også langt de mest mobile.

Et andet initiativ var jævnførelsesregistret. Ideen var fin: I dette register skulle noteres henvisninger til alle de steder i kirkebogen, hvor en given person var nævnt. Genialt hjælpemiddel for slægtsforskere? Javist, men desværre er registrene sjældent ført efter den gode hensigt, og værdien er derfor minimal.

1875 ophørte til- og afgangslisterne; fra nu af skulle sognefogeden registrere flytninger i tyendeprotokoller, som desværre langt fra altid er bevaret. 1892 kom der krav om, at der ved dødsfald skulle anføres en del særdeles nyttige oplysninger om afdøde: Stilling, alder, fødested og bopæl samt forældres navne.

Hvor finder man kirkebøgerne?

De gamle kirkebøger opbevares på landsarkiverne. For de nyere kirkebøger gælder, at kontraministerialbogen normalt vil være afleveret, mens hovedministerialbogen vil være at finde hos sognepræsten eller kordegnen. Har man brug for nyere opslag, kan man forsøge med en henvendelse hertil. Der kan dog være forskel på den velvilje, man møder.

På landsarkiverne er kirkebøgerne underlagt tilgængelighedsfrister. Tidligere kunne kirkebøger, der var mere end 50 år gamle, uden videre ses, for dødsfald gik fristen endda ned til 10 år. Men efter at man har konstateret, at CPR-numre er indført i visse kirkebøger efter 1925, er der strammet gevaldigt op på reglerne, så der nu må speciel tilladelse til. Ansøgningsskemaer til tilladelsen ligger på Statens Arkivers hjemmeside www.sa.dk, se under Brug arkivet -> Det må du se.

Arkivalieronline

De ældre kirkebøger (før 1891) er filmet og har siden midt i 1980'erne kunnet ses på mikrokort på landsarkiverne og andre arkiver. Et uvurderligt fremskridt i forhold til at skulle konsultere den originale kirkebog på det arkiv, hvor det hørte til. Et fremskridt, som det kan være svært at fatte

Arkivalieronline's startside.

betydningen af i dagens slægtsforsker-Danmark, hvor alle kirkebøger op til ca. 1925 kan studeres på Arkivalieronline (AO) (www.arkivalieronline.dk); i løbet af kort tid vil dette tidspunkt være ført frem til ca. 1950. Det vil sige, at det vil være muligt for langt de fleste slægtsforskere at finde deres forældres fødsel på AO – vel at mærke, hvis man har en ide om, i hvilket sogn det er sket! Bevæbnet med de informationer, fødselsindførslen har givet, arbejder man sig så tilbage til forældrenes vielse (hvis der har været en sådan) og videre tilbage til deres fødsler. Supplerer man med folketællinger, som også er at finde på AO, får man et indblik i, hvordan ens lille eller store familie har set ud på givne tidspunkter.

Brug Krabsen

Har man en forestilling om, hvor og hvornår man skal søge efter sine bedsteforældre, er det rimeligt nemt at bruge AO. Er man i tvivl om, hvor i kongeriget ens sogn gemmer sig, slår man op i Krabsens stednavnebase (www.krabsen.dk/stednavnebase/). Hos Krabsen kan man få placeret sit stednavn, næsten uanset hvor lille et sted, det måtte være. Søger man på et sognenavn, får man præsenteret de stednavne, der er knyttet til sognet.

Når sognet er på plads på Danmarkskortet, kan man gå i gang på AO. Man vælger først amt, derefter herred (som man dog kan springe over) og til sidst sogn. Herefter zoomer man ind på den periode, man er interesseret i, og når man har åbnet kirkebogen, kan man give sig i kast med at bladere og forhåbentlig nå frem til den eftersøgte fødsel.

Stednavnebase			
Fundet: 8 forekomster			
Stednavn	Sogn	Herred	Gammelt amt
☐ Stednavn	☐ Sogn	☐ Herred	☐ Gl. amt
Hæstrup	Spentrup	Nørhald	Randers
Hestehøj	Spentrup	Nørhald	Randers
Jennum	Spentrup	Nørhald	Randers
Spentrup	Spentrup	Nørhald	Randers
Steen Blichers Plantage	Spentrup	Nørhald	Randers
Tinghøj	Spentrup	Nørhald	Randers
Tinghøj	Spentrup	Nørhald	Randers
Vejlager	Spentrup	Nørhald	Randers

Sognesøgning på "Spentrup" i Krabsens stednavnebase.

Ikke alle gengivelser af kirkebøgerne er lige heldige. I nogle tilfælde har tidens tand slidt hårdt på originalerne, og i andre tilfælde gengiver den sort-hvide skanning ikke de fine detaljer godt nok. Et fif her er at gemme siden på harddisken – klik på den lille diskette i øverste venstre hjørne af skærbilledet – og åbne den i pc'ens billedvisningsprogram. Tit vil resultatet være et skarpere billede. En smule arbejde i et billedbehandlingsprogram kan også gøre underværker.

Per Agerbæks værktøjer

Problemerne viser sig, når man er i tvivl om tid og sted. Hvor ville det være skønt, hvis man kunne søge på tværs af sognegrænserne! Indtaste et navn i en database og vupti – en dåbs- eller vielsesdato toner frem! Den slags er ikke indbygget i kirkebøgerne, bortset fra de ufuldstændige ansatser, jævnførelsesregistre tilbyder.

Men heldigvis er der hjælp at hente her og der. En del kirkebøger er indekseret, behjertede sjæle har lavet registre til dem. En oversigt kan findes hos Per Agerbæk (www.utilis.dk/main/index/Default.aspx). Typisk har man her gennemgået kirkebøger og noteret på hvilke sider, man finder hvad. Er man ude efter en drengfødsel omkring 1830 i Lunde, Ribe amt, er det siderne 6-7, man skal slå ned på. Samme Agerbæk er mester for AO Værktøjer, som er til stor hjælp i arbejdet med AO. Dette fine program bringer vi i et kommende nummer af Slægt & Data en vejledning til.

Indtastede kirkebøger

På Dansk Data Arkiv (DDA) har man længe arbejdet med indtastning af folketællinger, og der har været et ønske om at lave noget lignende for kirkebøger. Det må kunne lade sig gøre at lægge alle personer og begivenheder i kirkebogen ind i en database, så man kan søge på dem? Det er dog et problem, at der er så forfærdeligt mange navne i kirkebøgerne – skal man f.eks. medtage også faddere og forlovere? Skal man have alle forskellige former for begivenheder med? Og risikere, at man aldrig bliver færdig med projektet? Eller skal man nøjes med selve hovedpersonerne og lade slægtsforskeren om selv at tyde sig frem til de øvrige? Jens V. Olsen har lavet et program til indtastning, KIIP, der tillader indtasteren at vælge mellem en fuldstændig og en selektiv indtastning, og de første kirkebøger er på plads på adressen: ddd.dda.dk/kiip/om_kirkebog.asp.

C550 - Lunde - Ovtrup, Vester Horne herred, Ribe amt

003 - Lunde 1824 - 1833

Sorte opslagsnr. er hentet fra AO, mens de blå er beregnede

Henviisning	OA Opslagsnr
Indhold	1
Fødte Dreng 1824-26	2
Fødte Dreng 1826	3
Fødte Dreng 1826-27	4
Fødte Dreng 1828-29	5
Fødte Dreng 1829-30	6
Fødte Dreng 1830-31	7
Fødte Dreng 1831-32	8
Fødte Dreng 1832-33	9
Fødte Dreng 1833	10
Fødte Piger 1824	11

Et eksempel på en indekseret kirkebog på www.utilis.dk.

Søgesiden for kirkebøger hos DDA.

En søgning her foregår ved at starte med at vælge amt og derefter evt. herred og sogn og endelig begivenhed. Man kan også begrænse søgningen til en bestemt periode. Der er endnu ikke så mange indtastede kirkebøger, men er man heldig at finde et af sine sogne her, er man rigtigt godt hjulpet.

Mormonerne

Er man ikke så heldig, er der stadig genveje. Man kan gå over Atlanten og slå op i mormonernes databaser på www.familysearch.org/. Desværre er denne fantastiske søgeside blevet opdateret på en måde, så en del af de gode muligheder er gledet ud, men der er stadig store chancer for succes, hvis man forsøger at få et bud på, hvor og hvornår ens forsvundne tipoldemor kan være født (den tidligere version af søgesiden kan stadig nås, hvis man klikker på *Go to the previous site* i nederste højre hjørne på startside). Databaserne indeholder utallige fødsler, vielser og dødsfald fra mange lande, også Danmark.

På grund af den store mængde personer i databasen, får man ved søgning på meget udbredte navne uoverskueligt mange hits. Derfor er det en god ide at bruge avanceret (advanced) søgning, hvor man kan vælge begivenhed (event) og under *relationship* enten ægtefælle (spouse) eller forældre (parents), hvilket gør søgningen mere finmasket. Forsøg dig frem, hvis den første søgning er uden succes. Det kan

Søgefelterne på bibliotek.dk.

Avanceret søgning på Familysearch. Der søges på en vielse og under *Relationship* er valgt ægtefælle (spouse)].

måske hjælpe at stave navnet på en alternativ måde, udvide perioden, fjerne ægtefælle eller forældre-oplysningerne, ændre stedet – selv om det efter din bedste overbevisning er korrekte oplysninger. Søgmaskinen tænker som det, den er – en maskine! Det er dig, der må være kreativ.

Kirkebøger i bogform

Det skal ikke glemmes, at en del kirkebøger er afskrevet og udgivet i bogform. Prøv en søgning på bibliotekernes fælles søgeside bibliotek.dk. Vælg Bøger fra Søg i-feltet til venstre og skriv "kirkebog" i titel-feltet. Det vil resultere i en hel stribe kirkebøger, der er afskrevet (transkriberet) mere eller mindre fuldstændigt; i nogle tilfælde er der tale om en fuldstændig afskrift, i andre er det et navneregister.

Alle bøgerne kan bestilles hjem via dit lokale bibliotek ved at trykke på *Bestil denne udgave*. Eneste betingelse er, at du skal være registreret som låner på det bibliotek, du bestiller bogen til.

Afskrifter er også lagt ud på forskellige hjemmesider, det være sig private slægtsforskere eller lokalhistoriske arkivers sider. Den nemmeste genvej er her at forsøge med en Google-søgning. Tast navnet på sognet + kirkebog og se, hvad der kommer ud af det.

Til slut den gyldne grundregel: Husk altid at gå tilbage til den originale kilde, kirkebogen, for at tjekke oplysningen. Du vil uundgåeligt støde på fejl undervejs, og det hører med til omhyggeligt slægtsforskerarbejde, at man har "været der" selv.

Rigtig god fornøjelse på jagten!

Her kigger vi nærmere på et af resultaterne fra en søgning på "kirkebog".

En lokalforening i rivende udvikling

Af Mette Fløjborg
Hesteskoen 2,
5250 Odense SV
Tlf. 3020 0116
mette@flojborg.dk

Starten i 2005

DIS-Odense blev startet i 2005 på initiativ af medlemmet H. C. Andersen, der sendte en e-mail rundt til alle DIS-Danmarks medlemmer på Fyn. Det resulterede i ca. 25 fremmødte slægtsforskere, der alle syntes, at det var en rigtig god idé. Der blev nedsat en gruppe af tovholdere, som arrangerede nogle slægtsaftener.

En 'rigtig' forening bliver til

I foråret 2009 blev foreningen lovformeligt stiftet med vedtægter og det hele, over 45 medlemmer meldte sig ind med det samme. Inden årets slutning var vi mere end 100 medlemmer.

Ny hjemmeside med mange fordele

Nu er der gået endnu et år, og foreningen har fået ny hjemmeside under DIS-Danmarks fine nye hjemmeside www.slaegtogdata.dk. Nu kan et nyt medlem melde sig ind i vores forening online med sit betalingskort. Det har rigtig mange benyttet sig af, så nu har vi rundet 200 medlemmer. DIS-Danmark hjælper også lokalforeningen med at opkræve kontingent, så hverken bestyrelse eller medlemmerne skal bekymre sig om denne del. Nu betaler medlemmerne via Betalingsservice eller Indbetalingskort, alt efter hvilken form de foretrækker – det går helt automatisk og er en stor lettelse for vores kasserer.

Vi udvider

At vi er blevet mange giver problemer – men kun positive problemer. Vi er nemlig nødt til at flytte til større lokaler. Odense Kommune har stillet et stort fint lokale med gode parkeringsforhold gratis til rådighed for os. Det glæder vi os meget til at tage i brug her i foråret. Vi har nu - via den store medlemstilgang - mulighed for at tilbyde endnu flere spændende arrangementer. Ud over foredrag, møder og workshops vil vi lave kursusrækker om specialemner og slægtsformiddage for seniorer og andre, der har mulighed for at mødes en hverdagsformiddag.

Tæt kontakt i foreningen

Trods vores store medlemstal har vi stadig en tæt dialog mellem medlemmer og bestyrelse – bl.a. via huskemail før hvert møde, nyhedsbreve og god respons fra medlemmerne. F.eks. lavede vi en spørgeskemaundersøgelse via hjemmesiden om flytning til nye lokaler for nylig. Der var rigtig mange positive kommentarer fra medlemmerne,

der bakkede stort set 100% op om de nye lokaler. Formandens telefon er også altid åben for medlemmernes spørgsmål og idéer.

Lukke for medlemstilgang?

Vi har ingen planer om at lukke for tilgangen, ligesom de populære lægehuse gør. Men vi har heller ingen ambition om at blive meget større, end vi er nu. Vi har med den nuværende størrelse en forening, hvor der til hvert møde kommer mange kendte ansigter og hver gang også nye; det er rigtig hyggeligt.

Tak til vores medlemmer

Det er da bestemt smigrende, at medlemmer kommer fra Langeland, Holbæk, Horsens og Skanderborg for at være med til vores arrangementer. Det må jo betyde, at vi gør en forskel og laver nogle arrangementer, der er værd at køre efter. Bestyrelsen er lige nu i gang med at planlægge efteråret 2011, og vi er fulde af gode idéer til masser af aktiv slægtsforskning. En stor tak til alle 215 medlemmer for jeres store opbakning.

Vil du gerne have en lokalforening i dit område?

DIS-Danmark har et lokalforeningsudvalg, der ser det som sin fornemmeste opgave at hjælpe nye foreninger i gang – både med praktisk og økonomisk starthjælp. Se mere på hjemmesiden www.slaegtogdata.dk under Foreninger og menuen Lokalforeninger. Derudover hjælper vi i de gamle lokalforeninger også gerne med idéer til, hvordan det kan gribes an. Kontakt også lokalforeningernes bestyrelse via hjemmesiden. På forsiden vælger du Lokalforeninger og klikker dig videre ind til bestyrelsen.

Én ting er at skrive en slægtshistorie – en anden er at få den læst

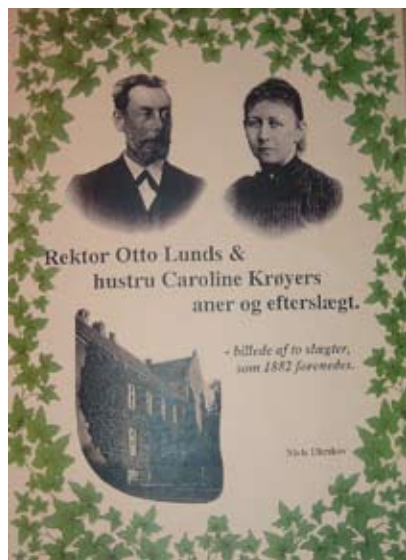
Niels Uhrskov
Slotshaven 25
4300 Holbæk
mail: nielis@live.dk

To slægtshistorier

Jeg har skrevet to slægtshistoriske beretninger – én om min mors slægt i 1998 og én om min fars, som netop er trykt.

Begge starter de med mine bedsteforældre og følger så slægten i seks generationer bagud. Men derudover er de vidt forskellige.

Forsiden til det hele.

Min mors slægt

Min mors slægt består helt igennem af borgerfamilier med vidt forskellig beskæftigelse. Slægten rummer således en rektor, en malermester, en konsistorialråd og præst, en brygger, en materialskriver, en skovfoged, en skipper og flere storkøbmand.

Min fars slægt

Min fars slægt er ganske anderledes. De er bønder i de 200 år, bogen beskriver; og oven i købet på den samme gård, "Uhrskovgaard" lidt uden for Tørring. Vil man endelig skelne mellem generationerne, kan man sige, at de var fæstebønder i de tre ældste led og selvejerbønder i de følgende tre.

Lettest med min mors slægt

Det vil nok ikke overraske nogen, at det var lettest at finde stof om min mors slægt. De forskellige erhverv førte ganske naturligt til, at generationernes tilværelse adskilte sig stærkt fra hinanden. Borgerfamilierne tog et bredt udsnit af Danmark i deres besiddelse. I Horsens, Århus, Tåsinge, København, Dyrehaven, Svendborg og Rudkøbing havde de deres bolig med stor variation i miljøet til følge.

Vanskeligere med min fars slægt

Anderledes med min fars slægt. Skønt Tørring naturligvis voksede i udstrækning og befolkning, og selvom byen i løbet af de 200 år udviklede sig fra landsby til stationsby, så forblev den dog en lille bondeby. Miljøet ændredes kun langsomt, og turen fra Tørring til Horsens eller Vejle forblev som en udenlandsrejse.

"Mine 6 hold aner på Uhrskovgaard"

Har jeg mon stof nok til en hel bog om mine Uhrskov-ner? Det spørgsmål måtte jeg stille mig selv og besvare, inden jeg startede skrivningen.

Kun lidt om de ældste generationer

Ikke overraskende var det meget småt med specifik viden om de tre ældste generationer (ca. 1700 til 1800). Der måtte gøres noget for at få "kød på suppen". Kirkebøgerne og folketællingernes oplysninger og data var ikke nok. Langt de fleste af disse havde min fars fætter, højskolemanden og folkemindesamleren, Anders Uhrskov i øvrigt samlet og udgivet, da jeg var ganske lille.

Den tid de levede i – deres livsvilkår

Da det var væsentligt for mig at lære mine aner bedre at kende, valgte jeg at sætte dem ind i den tid, de som bønder levede i. Hæfterne skildrer således de livsbetingelser, som de vågnede op til. Denne løsning betød, at der nu var rigeligt stof til rådighed. Det gjaldt blot om at opsøge det. Fæstebondens vilkår, gårdens indretning, arbejdsgangen i landbruget, kirkens betydning, skolegangen, fødsel og navngivning, trolovelse og vielse, aftægt, død og begravelse. Disse og mange andre af den tids livsvilkår, personificeret ved mine aner, fik personerne til at leve. Jeg kunne nu se dem for mig og føle med dem. Og samtidig med slægtsberetningen havde jeg fået skrevet en slags "bøndernes kulturhistorie".

Takket være Anders Uhrskov havde jeg masser af personlig viden om mine bedsteforældre, oldeforældre og tipoldeforældre.

En indbydende præsentation

Ønsket om at få sine beretninger læst, deler jeg nok med alle slægtsfortællere.

Fra min tid som underviser i folkeskolen indså jeg snart, at de seks livsberetninger måtte føles en smule tunge og belærende for mine børn og ikke mindst børnebørn i teenagealderen. Derfor gjaldt det om at præsentere stoffet på

den mest "appetitvækkende" måde. De måtte ikke opgive ved synet af en overvældende mængde tæt beskrevne sider.

Seks farvestrålende hefter

Det stod mig hurtigt klart, at slægtsbogen skulle præsenteres i seks farvestrålende A-5 hæfter. Det lagde de seks generationer jo også op til. At det så endte med syv hæfter á 24 til 28 sider, skyldtes rigeligt stof om mine bedsteforældre. "Sorte opslag" skulle så vidt muligt undgås, for billeder bryder teksten på en behagelig måde. En kraftig opdeling i afsnit med overskrift, så man på forhånd ved, hvad man nu skal i gang med, letter også tilegnelsen.

Hvem Forsker Hvad i sidste aftapning

Engang sidst i 60'erne var der nogle slægtsforskere, der fik en meget lys idé. Dengang var slægtsforskerlandskabet et helt andet end det, vi kender i dag. Folk sad ved deres skriveborde eller sled sig igennem kirkebøger og skifteprotokoller på arkiverne, uden ret mange chancer for at finde ud af, at 50 km herfra sad måske en anden forsker og blev gråhåret over samme gamle dokumenter.

Hvorfor gøre det samme arbejde om og om igen? Ville det ikke være meget bedre, om man kunne supplere og inspirere hinanden? Hvorfor ikke lave en formidlingscentral, der kunne hjælpe forskere med at komme i kontakt med hinanden?

Resultatet blev årbogen *Hvem Forsker Hvad*, hvor slægtsforskere kunne annoncere med deres særlige interesseområder og efterlyse specielt "vanskelige" aner; første udgave kom i 1969, og bag den stod Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie og nogle lokale slægtshistoriske foreninger, der senere forenede sig i S sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger (SSF). Midt i 90'erne kom DIS-Danmark med i udgivergruppen.

Glæden og stoltheden over udført arbejde

Det tager tid at skrive slægtshistorie. Seks vintre arbejdede jeg intenst på projektet; en ane pr. år. Det er ikke overraskende, at det som oftest er pensionister, der kan tillade sig en så tidskrævende hobby.

Men når man så har gjort sit yderste, søgt og samlet stof, skrevet og korrigeret, lavet layout og indsat billeder, så kommer den store dag, da man sender "sit barn" ud af huset. Nu håber man, at trykkeren er lige så omhyggelig, som man selv har været.

Trykkeren hed Uhrskov!

I den situation havde jeg en rigtig god oplevelse. I *Slægt & Data* nr. 4 – 2009 læste jeg en artikel af en dame, som på nettet havde fundet et firma til trykning af sin bog. Hun roste det i høje toner for hjælpsomhed og gode råd. Og så nævnedes hun personens navn: Frede Uhrskov!

Jeg formelig hoppede i stolen. Han er søn af en af mine talrige fætre. Jeg kendte til ham, men havde aldrig mødt ham. Det har jeg nu, for han har stået for trykningen af "Mine 6 hold forfædre på Uhrskovgaard". Det har han gjort rigtig godt. Jeg har modtaget nogle flotte sæt A-5 hæfter og lært et dejligt familiemedlem at kende. Nu er kassetter med de 7 hæfter på vej ud til interesserede.

Jeg føler mig lidt stolt over, at jeg har udført sådan et stort arbejde til glæde for slægten.

De behøver til gengæld ikke overøse mig med tak. Jeg bliver allergladest, når jeg erfarer, at de har læst den.

Storhedstid i '90'erne

Fra en simpel, hjemmetrykt udgivelse med godt 200 indlæg voksede værket i sidste halvdel af 90'erne til en regulær bog med over 400 annoncer og god vind i sejlene. Jeg har hørt om folk, der ligefrem brugte bogen som sengekantslæsning! Men efter årtusindskiftet begyndte det at gå ned ad bakke. Den årlige annonce kunne ikke hamle op med de langt mere fleksible muligheder for kontakt, som Internettet bød på; antallet af annoncører faldt og i takt hermed salget. Heller ikke et forsøg på at pifte bogen op med forskelligt artikelstof resulterede i fremgang.

Politiets Registerblade

Nu er det slut: Foreningerne bag *Hvem Forsker Hvad* er enedes om, at årgang 2010 bliver den endegyldigt sidste. En del af den formue, som udgivelsen har opbygget gennem tiden, er blevet brugt til digitaliseringen af Politiets Registerblade (www.politietsregisterblade.dk), et projekt, der vil være til glæde for rigtig mange slægtsforskere.

Restoplæg af tidligere årgange kan stadig købes, nogle endog på diskette! Er du interesseret, kan du læse nærmere på *Hvem Forsker Hvad*'s hjemmeside www.hvemforskerhvad.dk.

Kathrine Tobiasen

Hjemmesiden – skriv et godt indlæg i forum

Af Mette Fløjborg
 Hesteskoen 2,
 5250 Odense SV
 Tlf. 3020 0116
 mette@flobjborg.dk

Når du besøger hjemmesiden www.slaegtogdata.dk og forum næste gang, vil jeg anbefale, at du læser forums spilleregler. Jeg vil vise et eksempel på en aneefterlysning. Start altid med at kigge godt på de 11 forumgrupper: Hvor passer dit indlæg bedst? Når du har fundet det bedste sted, klikker du på overskriften for at komme ind i forumgruppen.

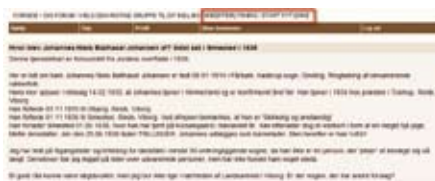
Læs vejledningen (Gode råd til alle brugere...) først. Herefter skal du vælge NYT EMNE.

Vælg en overskrift, der beskriver, hvad du søger hjælp til. Skriv en tekst, der fortæller om, hvad du selv har gjort, og hvad du søger hjælp til. Når du er færdig med at skrive, vælger du Forhåndsvisning.

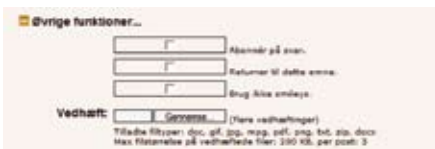
Her læser du din tekst igennem og kan se, hvordan den 'tager sig ud', når den bliver sendt til forum. Øverste del af skærmbilledet viser den færdige form,

og i den nederste kan du stadig rette. Inden du trykker på Send, kan du klikke på +tegnet ud for 'Øvrige funktioner'.

I Øvrige funktioner kan du f.eks. vælge at abonnere på svar, så du modtager en e-mail, når nogen har svaret på dit indlæg. Det er også her, du kan hæfte en fil ved dit indlæg, hvis der er brug for det.

Det færdige resultat kan ses øverst i forum. Som du kan se, står der NY ud for de indlæg, som er nye, siden du besøgte Aneefterlysning sidste gang. Disse 'NY' tekster kan du fjerne ved at vælge knappen 'Markér læst'.

Du kan rette lidt på nogle ting i knappen Profil.

Her kan du f.eks. indsætte en fast signatur, så du slipper for at skrive 'venlig hilsen ...' hver gang. Og du kan abonnere på forumgrupper, dvs. du modtager en e-mail, hver gang der er nyt i tråden. Du kan også vælge at få nyeste indlæg op i toppen af siden osv. Kig dig rundt under de forskellige punkter.

Rigtig god fornøjelse med DIS-Danmarks forum – og husk: Vores hjemmeside er meget mere end forum. Kig dig omkring på forsiden og på de grønne knapper.

Kalender

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
Tirsdag den 15. marts kl. 09.00	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Læsegruppe	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalafdelinger/helsingoer
Onsdag den 16. marts kl. 19.00	Lindegården, Peter Lunds Vej 8 Lyngby	Slægtscafé	DIS København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord
Mandag den 21. marts kl. 19.00	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Generalforsamling. Herefter Politiarkiver v/Jørgen Mikkelsen	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalafdelinger/helsingoer
Tirsdag den 22. marts kl. 19.00-21.00	Historiens Hus Klosterbakken 2 Odense	Besøg på Historiens Hus (Stadsarkiv og Lokalhistorisk Bibliotek)	DIS-Odense	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/odense
Tirsdag den 29. marts kl. 09.00-12.00	Odense Kommunes kursuscenter Lokale 212 Schacksgade 39, Odense	Slægtsroderi - workshop om slægtsforskning	DIS-Odense	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/odense
Tirsdag den 29. marts kl. 09.00	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Læsegruppe	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalafdelinger/helsingoer
Onsdag den 6. april kl. 19.00	Lindegården Peter Lunds Vej 8 Lyngby	Generalforsamling	DIS København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord
Tirsdag den 12. april kl. 18.30-21.00	Odense Kommunes kursuscenter Lokale 212 Schacksgade 39, Odense	Generalforsamling, Herefter Lægdsruller i praksis v/Ulrich Alster Klug	DIS-Odense	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/odense
Tirsdag den 12. april kl. 09.00	Seniorcentret Hestens Bakke 43 Helsingør	Læsegruppe	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalafdelinger/helsingoer
Fredag den 15. april kl. 19.00	Kulturhuset Klampenborgvej 215 B Lyngby	Slægtscafé	DIS København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord
Tirsdag den 26. april kl. 09.00-12.00	Odense Kommunes kursuscenter Lokale 212 Schacksgade 39, Odense	Slægtsroderi - workshop om slægtsforskning	DIS-Odense	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/odense
Onsdag den 4. maj kl. 19.00	Lindegården Peter Lunds Vej 8 Lyngby	Udvandrere v/ Hans Peter Poulsen	DIS København Nord	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/kbh nord
Torsdag den 5. maj kl. 19.00-21.00	Odense Kommunes kursuscenter Lokale 212 Schacksgade 39, Odense	Slægtsforskning i Tyskland v/Inger Buchard	DIS-Odense	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/odense

Et nyt blad

Året første Slægt & Data ligner ikke helt de forrige. Forsiden er ny, og indmaden har også på flere punkter fået et brush-up.

Bladet følger nu hjemmesidens logo – der skal ikke herske tvivl om, at det er samme forening, der står bag blad og webside!

Indholdet er der ikke ændret ved, det vil fortsat bestå af indlæg om diverse aspekter af slægtsforskning, ikke mindst de, der har med databehandling og Internet at gøre.

Men har du endnu ikke besøgt hjemmesiden, der har et væld af gode tilbud, så benyt lejligheden til at finde ud af, hvorfor bladet nu ser ud, som det gør. Adressen er www.slaegtogdata.dk

God fornøjelse med både blad og hjemmeside!

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

I nærmeste fremtid er
planlagt følgende møder
for bestyrelsen –
alle i Odense.

Den 19. marts
bestyrelsesmøde

Den 9. april
generalforsamling

Den 7.-8. maj
bestyrelsesweekend

www.slaegtogdata.dk

Arne Feldborg
webmaster@dis-danmark.dk

Særtilbud

- især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg fra de seneste årgange af medlemsbladet,
som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data hele årgang 2010 sælges samlet for 70 kr.

Slægt & Data hele årgang 2009 sælges samlet for 65 kr.

Begge priser er incl. moms og forsendelse.

Henvend dig til Ekspeditionen
ekspedition@dis-danmark.dk

eller brug bestillingsformularen i "butikken" på hjemmesiden
under foreningen.

Her kan du også bestille CD'en med samtlige numre af Slægt & Data incl.
særnummeret "Sogn Herred Amt 1998".

DIS-Danmarks ekspedition

Ole Hald Madsen

Rikkesminde Allé 4, 5250 Odense SV
ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 26 84 25 19

Telefonen er åben for ekspedition:
Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger i øvrigt for
forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. cd'erne med
Slægt & Data og Postadressebogen.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks læsekredse, hvor
udenlandske blade rundsendes blandt DIS-medlemmer.

DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang Formand. Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01	fuglsang@dis-danmark.dk
Henning Karlby Næstformand. Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08	karlby@dis-danmark.dk
Knud Haaning Andersen Kasserer. Rugvænget 73, 7400 Herning. Tlf. 51 80 92 36	haaning@dis-danmark.dk
Arne Christiansen AO-repr. Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34	christiansen@dis-danmark.dk
Kathrine Tobiasen Redaktør + DIS-Forum. Korsagervej 13, 8940 Randers. Tlf. 64 64 51 06	tobiasen@dis-danmark.dk
Ole Degn KIK-repræsentant. Mellemhøjen 11, 8800 Viborg. Tlf. 86 67 47 02	degnd@dis-danmark.dk
Ruben Højmark Jensen DIS-Træf + DIS-Fadder + DIS-Arkiv. Lucernevej 17, 4180 Sorø. Tlf. 31 90 72 42	hojmark@dis-danmark.dk
Morten Hovedskov Nielsen Fuglekildevej 12, 5690 Tommerup. Tlf. 64 75 10 59	nielsen@dis-danmark.dk
Poul Wachmann Valmuehaven 42, 2765 Smørum. Tlf. 44 65 02 45	wachmann@dis-danmark.dk
Michael Dupont Suppleant. Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52	dupont@dis-danmark.dk

Er du mester for den næste forside til Slægt & Data?

Når vi skal sammensætte medlemsbladet, er det ikke nok at have en stak gode artikler. Det hele må tage sig spændende og indbydende ud, der hører velvalgte billeder med. Ikke mindst skal forsiden danne blikfang. Den skal sige noget om, hvad man kan forvente at finde inde i Slægt & Data, og den skal gerne være smuk og appellerende, så man får lyst til at tage bladet op og kigge i det.

De sidste mange måneder har det været redaktionen og medlemmer af bestyrelsen, der har leveret fotos til forsiden. Det har i og for sig været i orden. Men vi er sikre på, at der ude i medlemsskaren findes mange fine fotografier, der vil kunne bidrage med nye ideer og input til vores fælles blad. Derfor udskriver vi nu en konkurrence om det bedste forsidebillede.

Konkurrence

Med hensyn til indhold er der temmelig frit spil. Motivet skal på en eller anden måde være slægtsforskerrelateret, men ellers er "ordet" frit. Der er som bekendt mange

aspekter ved slægtsforskning, og det må gerne komme til udtryk i forsiden.

Du må gerne sende flere billeder.

Der skal være tale om egne optagelser.

Rent teknisk skal billedet være taget på højkant (portræt-format), og det skal være i en god opløsning (min. 3 mill. pixels).

Det bedste billede præmieres med 3 flasker god rødvin, nr. 2 og 3 med hver 2 flasker do.

Redaktionen forbeholder sig ret til at bruge de præmierede billeder i bladet uden særskilt honorering.

Send dit bidrag senest den 1. maj til redaktionen, via mail til tobiasen@dis-danmark.dk eller via hjemmesiden http://www.slaegtogdata.dk/foreningen/kontakt/kontakt_redaktionen

